

KALIX KOMMUN

Rapport
2011-04-15

Dnr:

SKOLAN OCH SKOLSTRUKTUREN I KALIX KOMMUN

**På väg mot
"Landets bästa skola"**

Sammanfattning

Kalix grundskolor har de senare åren varit föremål för ett relativt stort intresse från olika håll. Intresset har främst fokuserats till ekonomi, men också i viss mån till resultaten i skolorna, därvidlag har även Skolverket haft en del påpekanden. Situationen har förbättrats, men målsättningen i Kalix kommun är att bli en av Sveriges allra bästa skolor.

Resultaten, främst ur kvalitetssynpunkt, men även ur ekonomisk synpunkt, måste förbättras. Barn- och grundskoleutskottet gav därför tf skolchef och tf förskolechef i uppdrag att utreda möjligheterna till att skapa förutsättningar för att nå visionen "Landets bästa förskola och skola". Utredningen grundas på dialogen med elever, personal och medborgare och i förslaget har inkomna synpunkterna beaktats tillsammans med de ökade krav som nya skollagen ställer.

Resultatet av utredningen visar att det finns möjligheter att bedriva verksamheterna på ett mer kvalitativt och resurseffektivt sätt. Ingenting av det utredningen fått fram tyder på att dessa effektiviseringar skulle innebära försämringar för eleverna. Snarare så skulle resurserna nå fler elever, rektorerna skulle få bättre stöd och förvaltningsledning och politisk ledning skulle få större möjlighet att styra resurser dit de mest behövs. Det går inte att peka ut ett enskilt förbättringsområde utan det är många olika områden som motiverar det förslag på åtgärder som vi har kommit fram till.

Det skulle innebära stora kostnader att behålla nuvarande skolstruktur och även om kommunen skulle satsa de resurser som krävs, behålls en skolstruktur där man får mycket svårt att nå både de nationella målen och de av kommunstyrelsen beslutade avsikterna.

Styrgruppen anser att det är viktigt med närhet till förskolan och att tillgodose barns och föräldrars behov, av den anledningen ser vi inga strukturella åtgärder med förskolorna. Målet på sikt är att minska barngrupperna, det är däremot inte möjligt att besluta före vi ser hur skolstrukturfrågan utvecklas och vilka effekter dessa beslut får.

Styrgruppen har i sitt arbete utgått från att skolan kommer att tilldelas de medel som skolan kostar idag, ca 235 miljoner.

Kalix 2010-04-15

Styrgruppen för Kalix nya förskola och skola

Sven Nordlund ordförande i Barn- och grundskoleutskottet

Susanne Andersson vice ordförande i Barn- och grundskoleutskottet

Melinda Landberg ledamot i Barn- och grundskoleutskottet

Charlotte Sundqvist Tf skolchef

Anna-Lena Larsson Tf förskolechef

Innehåll

1. Avsikten med den nya skolstrukturen	1
1.1 Bakgrund och utgångspunkter	2
1.2 Uppdragsbeskrivning	3
2. Kalix nya skola och skolstruktur	4
2.1 Förslag från styrgruppen	4
2.1.1 Motivering för ändrad skolstruktur	8
2.1.2 Konsekvenser av bibehållen skolstruktur	9
2.1.3 Konsekvenser fastigheter	11
2.1.4 Konsekvenser skolskjutsar	14
2.1.5 Ekonomiska konsekvenser	16
3 Diskussion	17

Bilagor

Beskrivning av befintlig förskole- och skolverksamhet	Bilaga 1
Bakgrundssiffror	Bilaga 2
Resultat elever åk 9	Bilaga 3
Förskoleverksamheten	Bilaga 4
Särskola, träningsskola, elevhälsa	Bilaga 5
Framgångsfaktorer/forskning	Bilaga 6
Sammanställning av inkomna synpunkter	Bilaga 7
Kartor	Bilaga 8

1. Avsikten med den nya skolstrukturen:

Ordet *skola* innefattar all verksamhet som skolutskottet ansvarar för.

I grund anser vi att skolan i större utsträckning måste möta varje enskild människas behov och på det sättet öka förutsättningarna för fler barn/elever att nå målen, vilket är skolans skyldighet. Samhället idag är uppbyggt så att många föräldrar inte har vare sig kunskaper eller tid med läxhjälp i någon stor utsträckning och det bidrar till att varje elev får olika förutsättningar som inte eleven kan påverka. Ledarskaps- och pedagogiska faktorer påverkas inte direkt av en ny skolstruktur, däremot så påverkas tillgången till pedagogiska resurser av hur kostnadseffektiv skolstrukturen är.

Nya skolstrukturen ska:

- Bidra till att uppfylla alla nationella mål och krav.
- Bidra till bättre pedagogiskt ledarskap i och utanför klassrummet.
- Bidra till att alla elever ska ha möjligheter att uppnå minst godkända betyg och utmana dem på alla nivåer.
- Bidra till att ge förutsättningar för varje barn/elev till en så bra utbildning och social kompetens som möjligt inför framtida val av utbildning eller yrke.
- Bidra till en skola som stimulerar lärande och uppmuntrar barnets/elevens egna intressen.
- Bidra till en "närhetsprincip" när det gäller förskolor.
- Bidra till en skola som tidigt upptäcker och åtgärdar när det gäller barn som utmanar.

Sammanfattningsvis ska den nya skolstrukturen skapa resursanvändning och en lärandemiljö som stödjer barns lärande och personliga utveckling

Avsikten har till syfte att ge inriktning för det fortsatta arbetet med nya skolstrukturen och arbetet för "Landets bästa skola". Avsikten har bland annat utformats med hjälp av underlag från webbenkät, referensgrupper, elevträffar, rektorsmöte och utskottets arbete. Avsikten ska inte tas som generellt mål utan enbart som inriktning för skolstrukturarbetet.

1.1 Bakgrund och utgångspunkter

Elevantalet har under lång tid minskat i Kalix kommun vilket, i kombination med flera års sparkrav, lett till att det blivit allt svårare att upprätta en kvalitativ, resurseffektiv organisation. Skolan har dessutom under ett antal år haft problem både med resultaten i skolan och ekonomiskt med underskott mot tilldelad budget. Skolverket och Skolinspektionen har haft ögonen på Kalix skola där man har fått kritik på ett antal områden. Även revisionsrapporten "effektivitet i ekonomi- och verksamhetsstyrning inom BoG" utförd av Pricewaterhouse Coopers tar upp ett antal förbättringsområden.

Här följer några av dessa

- Bristande rutiner avseende uppföljning av fattade beslut och dess effekter.
- Lärarnas attityd till förändring och utveckling kan förbättras.
- "Nämnden bör fokusera på att styra verksamheten utifrån kvalitetsredovisning och pedagogiska resultat"
- Samarbete mellan politik och verksamhet har inte fungerat gällande förtroendet och gränsdragning kring vilka roller man har.
- Rektorernas roll måste stärkas där rektorn ska ta ett större ansvar för den pedagogiska verksamheten.
- Rektorernas budgetansvar har varit bristfällig, här kan man konstatera att det har skett förbättringar de senaste åren.
- Det är viktigt att värna den positiva utvecklingen den senaste tiden genom att verka för långsiktighet och kontinuitet när det gäller skolstrukturen.

Skolinspektionen 2010 tar upp ett antal områden där man ser tydliga framsteg i jämförelse med rapporten 2006.

- Förskolor, fritidshem och skolväsendet i Kalix kommun präglas i flera avseenden av respekt och tolerans.
- Verksamheterna har kompetent personal och resurser i form av specialpedagoger och elevassistenter.
- Personalen har fokus på omsorg och lärande, är engagerad och visar tilltro till sina elever.

Ledning och styrning har under senaste mandatperioderna påverkat skolan negativt. Beslut som i grunden ska ge verksamheten förutsättningar att arbeta mer strategiskt långsiktigt har saknats. Det har både skapat oro bland lärare och rektorer men också påverkat synen på skolan i Kalix på ett negativt sätt. Det är svårt att med säkerhet konstatera orsaker till utflyttning från kommunen, men Kalix tappat mer befolkning än som kan förklaras. Den politiska ledningen anser att skolan har betydelse i det fallet, hur stor den betydelsen är kan vara svårare att säkerställa.

Under den förra mandatperioden vidtogs några åtgärder som idag ser ut att ha fått positiva effekter. Bland annat flytten av Innanbäckens och Töres 7-9 enheter till Manhemsskolan som nu är den enda kommunala högstadienheten. Detta ger en bättre möjlighet att utveckla en likvärdig skola med samlade resurser och möjligheter att sätta dessa på rätt ställe i den

dagliga verksamheten. Exempel på detta är Manhemsskolans organisation med 17-grupper som möjliggjordes tack vare samlade resurser på en större skola.

Styrgruppen anser det viktigt att föra dialog med de föreningar eller andra organ som finns på orter där man eventuellt lägger ner skolan. Det är viktigt att tänka på helheten, en levande landsbygd är bra för Kalix. Däremot får det inte vara ett hinder för att skapa en likvärdig kvalitativ skola för alla barn/elever i kommunen.

Utvecklingsarbeten inom skolan

Vi har, de senaste åren, ändrat inriktning och synsätt på en rad områden. Fokus ligger nu på arbetet i klassrummet. Undervisningen ska ske mot målen och relationen mellan lärare och elev är viktig. Rektorerna i Kalix kommun har genomgått en utbildning via Umeå Universitet i att vara pedagogiska ledare och de ska vara pedagogiska ledare i klassrummen för se styrkor och behov hos pedagogerna. Från och med januari 2011 finns också verksamhetsutvecklare ute på våra skolenheter, de ska stötta pedagogerna, komma med idéer och reflektera över verksamheterna i klassrummen.

1.2 Uppdragsbeskrivning

Med anledning av ovan beskrivna bakgrund beslutade barn- och utbildningsutskottets ordförande att ge tf skolchef och tf förskolechef i uppdrag att göra en nulägesbeskrivning avseende för- och grundskolor. Denna beskrivning skulle ligga till grund för en diskussion kring framtida skolor och skolstruktur i kommunen. I uppdraget ingick sedan att, utifrån inkomna synpunkter, ta fram ett förslag på hur "Den nya skolan" i Kalix ska se ut.

Utredningen har barnet/eleven i fokus.

Utifrån uppdraget tillsattes en styrgrupp bestående av: Sven Nordlund, ordförande i barn- och grundskoleutskottet, Susanne Andersson vice ordförande i utbildningsutskottet, Melinda Landberg ledamot i utbildningsutskottet, Charlotte Sundqvist Tf skolchef och Anna-Lena Larsson förskolechef, adjungerade i gruppen har Camilla Sandin fastighetschef i samhällsbyggnadsförvaltningen och Eva Henriksson förvaltningsekonom varit. Styrgruppen har, till sin hjälp, referensgrupper bestående av föräldrar, elever, personal och rektorer från alla skolenheter samt allmänhetens synpunkter som lämnats via enkät på hemsidan.

Utredningen syftar till:

- att beskriva nuläget för förskolan och skolan, kostnader, resultat, elevutveckling och resursutnyttjande
- att genom enkät, referensgrupper träffar med personal, föräldrar och elever, få en bild av vad majoriteten tycker är en bra skola
- att i utredningen ge ett förslag på ny förskole- och skolstruktur utifrån de avsikter som beslutades i barn- och utbildningsutskottet och kommunstyrelsen 2011-03-28
- att förutom förskole- och skolstrukturen även se på övriga åtgärder som kan bidra till att nå visionen om "Landets bästa förskola och skola"

Utredningen ska redovisas vid barn- och utbildningsutskottets möte den 15 april 2011 och sedan skickas ut på remiss till alla berörda. Remissvaren ska vara inlämnade senast den 10 maj 2011.

2. Kalix nya skola och skolstruktur

Den viktigaste utgångspunkten för förslagen kring grundskoleorganisationen är att säkra en kvalitativ och likvärdig undervisning för alla elever när elevtalen förändras, samt att lägga grunden för en kreativ pedagogisk miljö för alla inblandade i skolans verksamhet. *"Där alla får chans att växa i lärandet"*

De krav som den nya skollagen ställer på behörighet för läraren innebär att kommunen måste säkerställa att lärare är behöriga för det ämne och den årskurs de ska undervisa.

Utdrag ur Skollagen

13 § Huvudmännen ska för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren eller förskolläraren ska bedriva.

På små enheter, säkerställer inte kommunen behörighetskravet. Styrgruppen ser heller inga möjligheter att leva upp till tillgången till elevhälsa eller kravet på pedagogiskt ledarskap på de många små enheterna. Vidare är två-parallelliga skolor den form som bäst gynnar eleverna, personalen och måluppfyllelsen. Dessa skolor får helt andra förutsättningar och resurser att arbeta med vilket visas i tabell 4. "Genom att göra större skolenheter tillförs mera resurser och det betyder att vi kan samnyttja personal och individualisera på ett bättre sätt"

Ingen forskning uttalar sig direkt om 2-parallelliga skolor men i flera rapporter t.ex. "Hur mäts en liten skolas värde?" Pedagogiska och politiska perspektiv på hur våra små skolor värderas och prioriteras, Jan-Erik Mansikka & Emilia Ek 19.02.2007 och i Skolverket "Ekonomiska resursers betydelse för pedagogiska resultat" 2002 sägs att en skola som är framgångsrik betonar vikten av akademiska kunskaper, undervisningsformer (att läraren undervisar och har behörighet för sitt ämne) och närvarande ledarskap. Och just dessa faktorer har små skolor svårigheter att upprätthålla.

Debatt och forskning har inriktat sig på byaskolors betydelse, dvs det är skolor som finns och funnits, med stora avstånd till tätortens skolor. I alla rapporter betonas att eleverna inte får det sämre i större skolor. I forskningsrapporten "Vad påverkar resultaten i svensk grundskola", Skolverket 2009 varnas för riskerna med homogenisering dvs att eleverna i skolan har samma socio-ekonomisk och annan bakgrund. De ser också risker med "klassläraresystem". Så sammantaget har tesen om två-parallelliga skolors effektivitet stöd i det faktum att små skolor inte kan kompensera för att man saknar de förutsättningar som krävs för en effektiv skola.

2.1 Förslag från styrgruppen

Den föreslagna strukturen klarar en viss variation i elevantal och därmed konstateras att fler åtgärder inte behöver vidtas de närmaste åren. "Tänk långsiktigt, dra inte tillbaka fattade beslut"

Vid beaktande av Sangis och Töre så kan det vara motiverat att behålla dessa skolenheter då elevunderlag och geografiska placering motiverar detta, i dagsläget ryms varken Sangis eller Töre i någon av de andra skolenheterna (utan utbyggnad av befintliga skolenheter). Däremot är det viktigt att följa befolkningsutvecklingen kontinuerligt och göra långsiktiga bedömningar. En kvalitativt bra skola kan påverka befolkningsutvecklingen i positiv riktning.

Styrgruppen har inte utrett frågan om att bygga en stor skolenhet i centrala Kalix mot bakgrund av att det idag finns relativt bra skollokaler och det finns fördelar och önskemål enligt dialogen, med lagom stora skolor och närhet till de olika bostadsområdena i centrala

Kalix. I dialogen med elever och föräldrar har tryggheten lyfts fram som en viktig faktor, där alltför stora skolor inte upplevs positivt i lägre åldrar. Avståndet från nuvarande byskolor till skolor i centrala Kalix, i förslagen, blir som längst 13 kilometer.

Elevantalet i centrala Kalix ökar (se diagram 17) och styrgruppen ser idag inga möjligheter att minska antalet enheter i centrala Kalix. Alternativet att skjutsa elever från centrala Kalix ut till byarna är inte genomförbart eftersom vi i förslaget av kvalitetshänseende, eftersträvar 2-parallelliga enheter och ingen byskola rymmer 2 paralleller. I kombination med behörighetskravet och ökat krav på tillgång till elevhälsa är detta inte ett alternativ. "Ge likvärdig möjlighet för våra unga att ha kompetenta lärare i alla skolor"

Gällande förskolan är det prioriterat att finnas så nära boende och arbete så långt som möjligt. För närvarande är behovet stort på tillgången av platser i centrumområdet. På landsbygden varierar behovet mellan byarna och av den anledningen så kan man inte fastslå en struktur, där är en fördel att kunna vara flexibel. Det finns mycket att vinna på att ha enkla ändamålsenliga lokaler som går att ställa om till annan verksamhet när det inte finns tillräckligt barnunderlag.

Utifrån konsekvensbeskrivningen som är utförd gällande 15-timmarsbarnen ser styrgruppen på ett antal negativa effekter av förslaget. Däremot behöver man utreda andra möjligheter att se på resursfördelningen där man inte riskerar att få för stora barngrupper.

Styrgruppen föreslår till utskottet att inte lyfta upp något förslag om ändrad resursfördelning gällande "15-timmars barn". På grund av ställningstagande om "närhetsprincip" så föreslår vi även att förskolan i Gammelgården blir kvar i nuvarande lokaler till man hittar annan lämplig lokal. Styrgruppen ämnar också lyfta förslaget om alla barns rätt till förskola.

Förslag på skolstruktur F-6

Undervisningen från Pålänge och Ytterbyn flyttas till Innanbäcken, undervisningen i Gammelgården flyttas till Centrum och undervisningen på Risön flyttas till Näsbyn.

Innanbäcken 2012/13

I högstadiesbyggnaden bedrivs skolverksamhet med elever från Innanbäcken, Ytterbyn och Pålänge.

Elevsiffror 2012/13

	P å l ä n g e	Y t t e r b y n	I n n a n b ä c k e n	S u m m a
F ö r s k o l e k l a s s	6	1 5	2 0	4 1
Å k 1	3	1 7	2 1	4 1
Å k 2	4	1 2	2 1	3 7
Å k 3	5	1 8	2 0	4 3
Å k 4	6	9	1 5	3 0
Å k 5	2	1 7	3 4	5 3
Å k 6	1 0	1 2	2 2	4 4

Tabell 1: antal elever/årskurs vid sammanslagning Innanbäcken, Ytterbyn och Pålänge

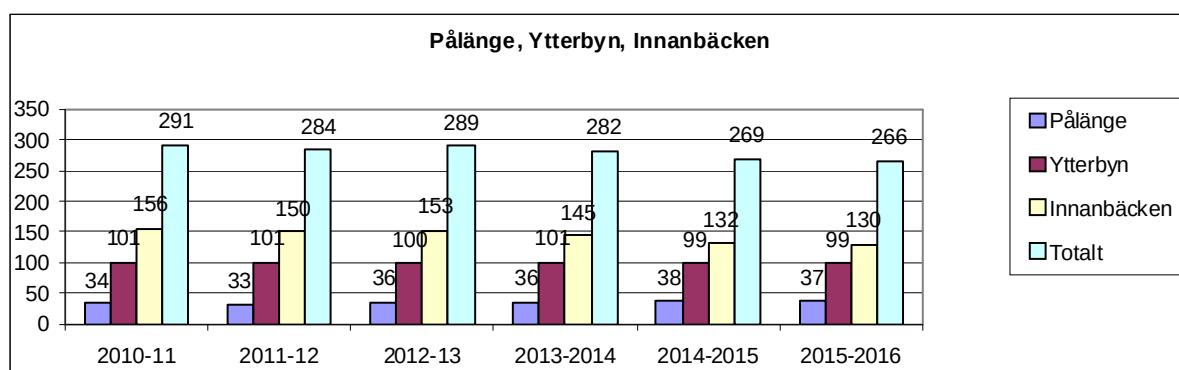

Diagram 1: elevutveckling vid Innanbäcken vid sammanslagning

Innanbäcken blir en ren 2-parallellig skola, ingen åldersblandad undervisning.

Näsbyn 2012/13

	Näsbyn	Risön	Summa
Förskoleklass	32	5	37
Åk 1	25	13	38
Åk 2	20	10	30
Åk 3	11	13	24
Åk 4	26	13	39
Åk 5	21	11	32
Åk 6	24	13	37

Tabell 2: antal elever/årskurs vid sammanslagning Näsbyn och Risön

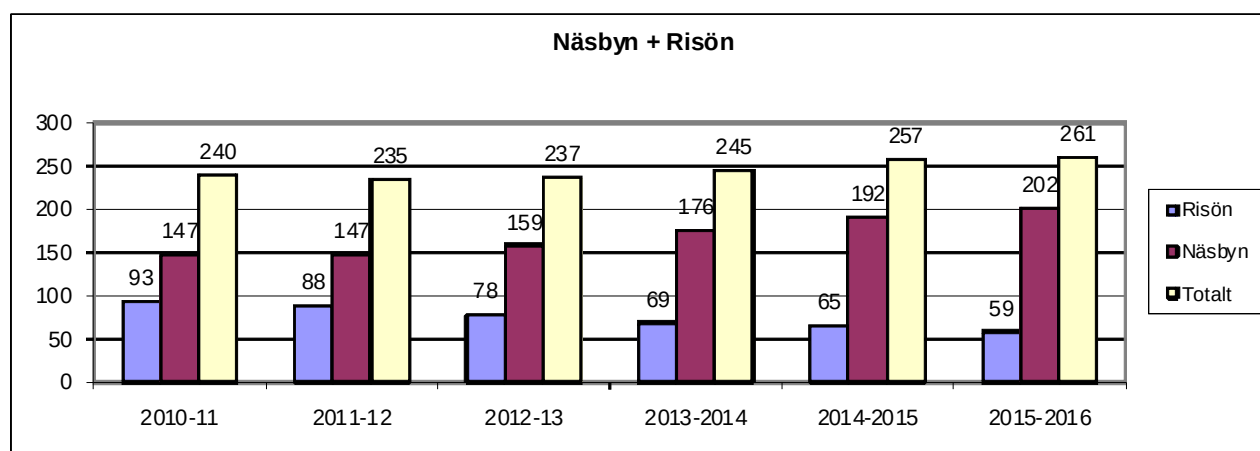

Diagram 2: elevutveckling vid Näsbyn vid en sammanslagning

Näsbyn blir i stort sett en 2-parallellig skola, ingen åldersblandad undervisning.

Centrum 2012/13

Elevsiffror 2012/13

	Centrum	Gammelgården	Totalt
Förskoleklass	20	18	38
Åk 1	25	5	30
Åk 2	22	16	38
Åk 3	15	6	21
Åk 4	15	8	23
Åk 5	19	9	28
Åk 6	16	9	25

Tabell 3: antal elever/årskurs vid sammanslagning Centrum och Gammelgården

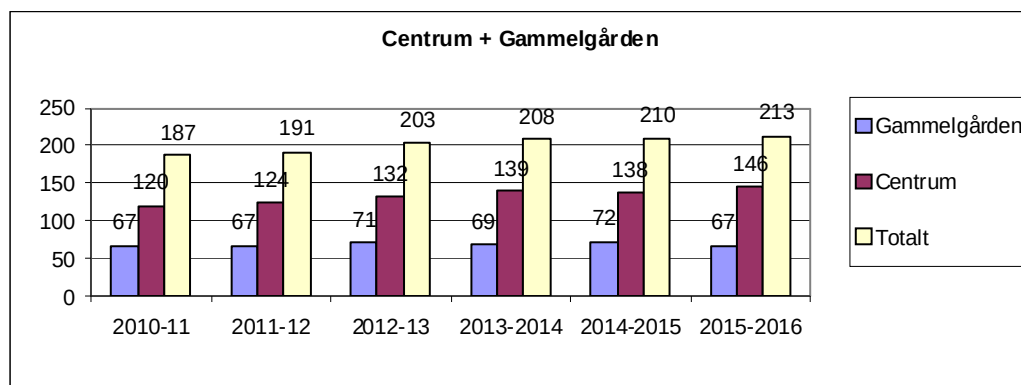

Diagram 3: elevutveckling vid Centrumskolans sammanslagning

Centrum blir i stort sett en 2-parallellig skola utan åldersblandad undervisning.

Teoretisk beräkning av personalresurs per enhet – nytt läge

Antal elever och lärare/100 elever är faktiska siffror, övriga siffror är beräkningar utifrån att lärarresursen fördelas till varje skola med 7,1 lärare/100 elever (centrala medel till SVA, modersmål och specialpedagoger är borträknat 8,6 lärare/100 elever). Ingen hänsyn har tagits till löner, social resurs eller andra faktorer som spelar in i den verkliga resurstilldelningen.)

Skola	elever Ht 12	30% behov utm. Elever	Klasstorlek	Ant. Klasser	7,1 lärare/100 elever	Lärarresurs timplan	Kvar till extra stöd	Resurs/elev som utmanar
Innanbäcken	248	74,4	20,6	12	17,6	14,4	3,2	0,04
Ytterbyn								
Pålänge								
Töre	97	29,1	16,1	6	6,9	7,2	-0,3	-0,01
Gammelgården								
Djuptjärn	171	51,3	19	9	12,1	10,8	1,3	0,03
Centrum	165	49,5	18,3	9	11,7	10,8	0,9	0,02
Risön								
Sangis	68	20,4	13,6	5	4,8	6,0	-1,2	-0,06
Näsbyn	200	60	18,1	11	14,2	13,2	1,0	0,02

Tabell 4: teoretisk beräkning av personalresurser, **exklusive förskoleklass**

I tabell 4 visas en beräkningsmodell som visar hur personalresursen skulle fördelas till enheterna om de fördelades exakt lika stort till varje elev. Den bygger inte på faktiska omständigheter utan är en beräkning för att visa att tilldelningen av resurser slår väldigt olika beroende på skolans storlek och elevsammansättning. Lärarresursen har delats ut utifrån

måttet 7,1 ¹lärare/100 elever till varje skola och till timplanen har antagits att det i snitt går åt 1,2 lärartjänster för en klass årskurs 1-6. De två sista kolumnerna visar hur mycket som blir kvar till de elever som behöver extra stöd efter att lärarresurserna lagts ut för att täcka den garanterade undervisningstiden.

Tabellen visar att det nya läget ger alla skolor, utom Töre och Sangis en betydligt större möjlighet att organisera verksamheten och möta elever som utmanar.

Ursprungligt läge

Skola	elever Ht 12	30% behov utm. Elever	Klasstorlek	Ant. Klasser	7,1 lärare/100 elever	Lärarresurs timplan	Kvar till extra stöd	Resurs/elev som utmanar
Innanbäcken	133	39,9	19	7	9,4	8,4	1,0	0,03
Ytterbyn	85	25,5	14,2	6	6,0	7,2	-1,2	-0,05
Pålänge	30	9	15	2	2,1	2,4	-0,3	-0,03
Töre	97	29,1	16,2	6	6,9	7,2	-0,3	-0,01
Gammelgården	53	15,9	17,6	3	3,8	3,6	0,2	0,01
Djuptjärn	171	51,3	19	9	12,1	10,8	1,3	0,03
Centrum	112	33,6	18,6	6	8,0	7,2	0,8	0,02
Risön	73	21,9	18,3	4	5,2	4,8	0,4	0,02
Sangis	68	20,4	17	5	4,8	6,0	-1,2	-0,06
Näsbyn	127	38,1	18	7	9,0	8,4	0,6	0,02

Tabell 5: teoretisk beräkning av resurser på de olika skolorna, **exklusive förskoleklass**

2.1.1 Motivering för ändrad skolstruktur

Föreslagen skolstruktur frigör resurser som ökar förutsättningarna för att ge alla elever en likvärdig utbildning och bättre möjligheter att nå målen i skolan. Den bästa organisationen kan, sett ur kvalitets- och ekonomiskt perspektiv, åstadkommas genom två-parallelliga skolor. Rektors ansvar som pedagogisk ledare utökas i nya skollagen, för att klara det utökade ansvaret behövs en rektor på plats i skolan. Därför måste antalet skolenheter vara färre än idag.

Skolan ska utmana alla elever på deras nivå. Med föreslagen skolstruktur ökar möjligheten att uppfylla behörighetskravet, att kunna ha rätt kompetens på rätt befattning. Lärarna arbetar i arbetslag där det då finns fler lärare och därmed fler ämneskompetenser. Detta tillsammans ger goda förutsättningar för att öka måluppfyllelsen.

Kommunstyrelsens svar till Skolinspektionen efter tillsynen 2010 säger att *"För de elever som är i behov av särskilt stöd behöver de tidiga insatserna förbättras*. Utan tillskott av resurser är det bara vid de två-parallelliga skolor som det finns underlag för att ha ämnesbehöriga och specialpedagoger som tidigt både kan upptäcka och stödja elever i behov av särskilt stöd. Kravet på tillgång till elevhälsa säkerställs då det kan formeras elevhälsoteam som innehåller alla professioner och det är samma personer som regelbundet arbetar med förebyggande och åtgärdande elevhälsoarbete. Det ger barn/elever ökade möjligheter att få bra undervisning som ger ännu bättre möjligheter för fler att nå kunskapsmålen.

¹ Kalix kommun har idag 8,6 lärare/100 elever, i siffran 7,1 lärare/100 elever har specialpedagoger och lärare i svenska som andraspråk och modersmål plockats bort

En större skola ger eleverna fler kamrater som medverkar till en positiv social utveckling.

Skolinspektionen påpekade efter sin inspektion våren 2010 att Kalix kommun måste öka sina ansträngningar och ta ett större ansvar för att måluppfyllelsen i kommunens skolor ska förbättras. Skolinspektionen skrev i sin rapport att kommunen måste säkerställa att alla rektorer ges förutsättningar att ta sitt ansvar samt säkra elevernas tillgång till likvärdig utbildning. Detta innebär att barnens och elevernas måluppfyllelse är en viktig faktor att ta hänsyn till i planerings- och utvecklingsarbetet.

Kostnaden för skolan blir i förslaget ca 234 Mkr

2.1.2 Konsekvenser av bibehållen skolstruktur

Undervisningen bedrivs på samma sätt som i dag i de befintliga skolbyggnaderna. Det innebär att vissa skolor även i fortsättningen saknar ändamålsenliga lokaler för övningsämnen och hemkunskap. Det medför att lärare som har övningsämnen, modersmålsundervisning, svenska som andraspråk samt specialpedagogik reser mellan de små enheterna. Rektors pedagogiska ledarskap hämmas av att ständigt behöva förflytta sig mellan enheter.

Möjligheten att bedriva en kvalitativ, likvärdig skola finns därför inte utan betydligt ökade kostnader. För att ge alla elever tillgång till de resurser som behövs för att stötta barn som utmanar behöver vi ta resurser från de större skolorna, alternativt öka den totala resurstillgången för alla skolor i kommunen. (se tabell 5)

Beslutar fullmäktige att ha kvar alla skolenheter så betyder det att resurstillgången minskar på de större enheterna för att täcka behoven vid de mindre. Till hösten 2011 är Ytterbyns skola i det läget att den är för stor för att slå ihop klasserna till B-form (se bilaga 6) och för liten för att bära sina egna kostnader. För att klara undervisningen behöver Ytterbyns skola ett tillskott på en halv tjänst. Pålänge är i samma situation och behöver även den ett resurstillskott till hösten för att klara den garanterade undervisningstiden. Skolor som ligger på gränsen mellan att vara B-formskolor² och skolor som ligger på gränsen mellan en- och tvåparallellig skola kostar mer resurser då det inte är möjligt att slå ihop klasser eftersom de blir för stora.

Sammantaget betyder det att de uppräknade vinsterna i konsekvensbeskrivningen ovan inte uppnås.

Kostnaderna för att bedriva skolverksamhet på samma sätt idag uppgår till 239 Mkr, som verksamheten beräknas kosta 2012 plus ytterligare ca 4,4 Mkr i ökade kostnader för tillskott av elevhälsopersonal, specialpedagog och rektor. Vi uppfyller **inte** nya skollagens krav utan att tillsätta dessa tjänster med bibehållen skolorganisation.

Kurator:	530 kkr
Skolsköterska:	440 kkr
Psykolog:	800 kkr
Skolläkare:	500 kkr
Specialpedagog:	530 kkr

² **B-skola**, *B-form*, tidigare benämning på [skolform](#) där varje klass omfattade flera årskurser.

Rektor:	700 kkr
Ökade skolskjutsar	200 kkr
Resurstillskott till de små enheterna	700 kkr
	4.4 Mkr

Kalix skolor har, som bekant, idag problem med både kvalitet och kostnader. Detta är inte bra för innevånarna i Kalix kommun och speciellt inte för eleverna som idag inte får tillgång till de resurser som förutsätts finnas enligt skollagen. Det ger inte heller något gott intryck för barnfamiljer som har planer på att eventuellt flytta in till kommunen.

När någon del av samhällsservicen dras in, detta må gälla vårdcentral, försäkringskassa, postkontor, telefoni eller skolor, upplevs det självklart som ett hårt slag. Om detta kan många byar och samhällen vittna. Samtidigt måste man ibland försöka se det positiva i skeendet.

I detta fall får barnen som gått i en liten skola tillgång till mer hjälp i undervisningen, bättre tillgång till elevhälsa samt större socialt utbud. Detta samtidigt som våra skattepengar nyttjas effektivare.

2.1.3 Konsekvensbeskrivning fastigheter i skolutredning 2011

Förutsättningarna är att man har räknat på en fullt ut 2-parallellig skola på skolenheterna Centrum, Näsbyn och Innanbäckens. Det kan visa sig att det inte finns behov av en helt och hållet 2-parallellig skola, vilket minskar kostnaderna för åtgärder.

Med anledning av det har fastighetsavdelningen fått i uppdrag att till styrgruppen belysa konsekvenserna för berörda fastigheter om:

1. Innanbäckens skola (f.d. högstadiedelen) mottar elever från Ytterbyn och Pålänge.
2. Centrumskolan mottar elever från Gammelgården.
3. Näsbyskolan mottar elever från Risön.

Gulmarkerade fält nedan illustrerar kostnader som belastar barn- och grundskoleförvaltningen i angivna anpassningsåtgärder.

Konsekvenser Innanbäckens skola

Anpassningar byggnad	Anpassning av No-salar till klassrum	260 tkr
	Ventilationsåtgärder No-salar	150 tkr

Innanbäckens f.d. högstadieskola innehåller tillräckligt antal rum för att skapa en tvåparallellig skolenhet med viss anpassning/återställning av No-salar till klassrum.

Ytan i köket behöver anpassas avseende uppställning av mattransportboxar för utskick av mat, som ökar.

Konsekvenser Ytterbyn

Ytterbyns skola värmer matsal och gymnastikbyggnad via kulvertledning från panncentralen i skolbyggnaden (pellets).

Om skolbyggnaden avvecklas måste gymnastikbygganden förses med ny värmekälla. Om det däremot blir alternativ verksamhet i skollokalen så kan troligen nuvarande lösning fungera även framöver.

Förslag på alternativa installationer är pellets eller värmepump till en bedömd kostnad av ca 600 tkr – 800 tkr. Samlingssal/gymnastikbyggnad påverkas därmed inte av en eventuell avveckling av skolbyggnaderna i och med den fristående byggnad som finns för ändamålet. Sportklubben faktureras för den el (även till uppvärmning) som används för kanslibyggnaden genom undermätning medan skolan står för kostnaderna avseende utomhusbelysningen.

I Ytterbyns skola finns datakommunikationsutrustning som förser förskolorna, det särskilda boendet (Sjöbovillan) och vattenverk/reningsverk med dataförbindelser. Utrustningen är möjlig att flytta till annan kommunal byggnad till en ringa kostnad.

Ytterbyns förskolor som blir kvar i området, får idag sin mat via Ytterbyns skolkök. Vid en nedläggning av skolan, föreslås att Ytterbyns förskolor förses med mat från Innanbäckens skolkök och att mattransporten samordnas med den transport som i dag går till Ytterbyns särskilda boende Sjöbovillan och kustbyarnas hemtjänst.

Konsekvenser Pålänge

Fri förskola inryms i skolans lokaler. Inga kommunala åtaganden. De har ett medgivande (dnr 239/10-28) från kommunen att vistas i lokalen under förutsättning att barn- och grundskoleförvaltningen inte sagt upp hyran. Om en hyresuppsägning blir aktuell skall

Pålänge Friskola Ek. Förening skriftligen underrättas att deras nyttjande upphör. Uppsägningstiden för lokaler är sex månader.

Ett alternativ är att behålla den del av skolbyggnaden som är Folkets Hus/gymnastiksal och ev. riva skoldelen till en bedömd kostnad av ca 1,5 mkr. I det senare förslaget måste separat uppvärmning anordnas i och med att pelletsanläggningen som värmer hela byggnaden finns i skoldelen. Förslag är att även här installera en värmepump till en bedömd kostnad av ca 300 tkr. Vid ett läge att riva skoldelen men behålla gymnastiken, möjliggörs för förskolan att vara kvar i lokalen i och med att merparten av förskolans yta är i den delen av byggnaden. Viss anpassning i samband med rivning blir dock aktuell.

Konsekvenser Centrumskolan

Anpassningar byggnad	Invändiga åtgärder i f.d. fritidshemsbyggnad köksinredning	50 tkr
Investeringar mark	Busshållplats	500 – 600 tkr

Centrumskolan innehåller tillräckligt antal rum för att skapa en tvåparallellig skolenhet innehållande fritidshem, särskola till år 6 samt förberedelseklass (flyttas från Näsbyn) utan att vidta några anpassningsåtgärder i skolbyggnaden.

Konsekvenser Gammelgården

I skolans lokaler inryms även en kommunal förskoleavdelning. Om förskoleverksamheten skall vara kvar i Gammelgården, och skolbyggnaden avvecklas måste en alternativ lokal ordnas på sikt.

På samma sätt som i övriga byar fungerar skolans lokaler som samlingssal och gymnastiklokal för byn. I det här fallet, om skolbyggnaden avvecklas, kan möjligheten att samverka med byagården i byn gällande samlingssal samt med Djuptjärn/ centralorten gällande lokaler för idrottsaktiviteter undersökas.

Övrigt: Gammelgårdens Comm ek. förening har ett avtal med kommunen att nyttja fläktrummet i skolbyggnaden gällande kopplingspunkt för bredband. Vid en avveckling av skolbyggnaden blir det aktuellt att ordna en alternativ kopplingspunkt. Om en teknikbyggnad behöver uppföras för ändamålet bedöms kostnaden uppgå till ca 250 tkr inkl. omkopplingskostnader.

Konsekvenser Näsbyskolan

Anpassningar byggnad	Dela av klassrum 2054/2058 Dela av bibliotek 2228 (2 grupprum)	160 tkr
Kök	Anpassning/arbetsmiljöåtgärd	500 tkr

Näsbyskolan innehåller tillräckligt antal rum för att skapa en tvåparallellig skolenhet med mindre anpassningsåtgärder i byggnaden (se tabell ovan), under förutsättning att förberedelseklasserna (upptar två klassrum) flyttas till annan skolbyggnad. I utredningen föreslås Centrumskolan, vilket är fullt möjligt utrymmesmässigt utan anpassning.

Övrigt:

Åtgärda arbetsmiljöverkets krav gällande varuintag kök (tak) samt anpassa kökets kapacitet.

Konsekvenser Risön

Risön skola värmer Bagarbackens förskola via kulvertledning från skolans värmecentral (värmepump). Om skolbyggnaden avvecklas/rivs måste Bagarbacken förses med ny värmekälla. Förslag på alternativa installationer är en elpanna eller värmepump till en bedömd kostnad av ca 50 tkr – 250 tkr.

Gymnastiklokalen/matsalen används som samlingslokal/Folkets Hus/gymnastiksal för aktiviteter utanför skoltid. Här behöver man föra en dialog med byn om vilka behov som finns och hur man ska lösa det.

På liknande sätt som i en del andra byar finns datakommunikationsutrustning i Risöns skola som bl.a. förser förskolan och vattenverk/reningsverk med dataförbindelser. Utrustningen är möjlig att flytta till annan kommunal byggnad till en ringa kostnad.

Risöns förskola Bagarbacken som blir kvar i området, får idag sin mat via Risöns skolkök. Vid en nedläggning av skolan, föreslås att Bagarbacken förses med mat från Innanbäckens skolkök på samma sätt som Karlsborgs förskola får idag.

Slutsats

Med det förslag till skolstruktur som presenteras är det relativt små anpassningsåtgärder som behöver vidtas.

Vid ett beslut att avveckla skolfastigheter, med följderna att barn- och grundskoleförvaltningen säger upp hyran, är det samhällsbyggnadsförvaltningens uppgift att hantera de tomma lokalerna efter de regelverk som kommunstyrelsen beslutade den 17 maj 2004, § 115, enligt följande:

1. Inventering av externt inhyrda lokaler med målsättningen att, om kontraktstid, hyreskostnad och den tomma lokalens förutsättningar i övrigt är lämplig, föra in verksamhet i egna lokaler.
2. Lokalbehov hos möjliga externa hyresgäster undersöks, framförallt där delar av fastigheter är tomma.
3. Åtgärder görs för minimering av driftkostnader, exempelvis temperatursänkning.
4. Försök att sälja den aktuella fastigheten.
5. Kallställning.
6. Rivning.

Så länge de avvecklade skolenheterna är i kommunal ägo med en underhållsvärme är ovan angivna värmeinstallationer för intilliggande fastigheter inte nödvändiga. Om en försäljning görs bör möjligheten att köpa värmeleverans från den/de nya ägaren/na utredas. D.v.s. de bedömda kostnaderna för installationerna som redovisas ovan är endast aktuella vid en försäljning, där det inte är möjligt att teckna avtal med nya ärgare, eller om fastigheterna inte säljs och kallställning/rivning blir aktuell.

Under konsekvensbeskrivningen för Pålänge skola, anges en rivningskostnad som kan vara en vägledning om det blir aktuellt med rivning.

2.1.4 Konsekvenser för skolskjutsar

Uppskattning av skolskjutskostnader vid flytt av undervisning

Samtliga beräkningar är baserade på pågående läsårs kostnader samt tidtabeller. Ett utökat resande med Länstrafikens tidtabellagda trafik kan i vissa fall innebära att extra bussar måste sättas in på linjerna. Enligt Länstrafiken skall dock detta inte vara något problem. Redan idag går vissa linjer med dubbleringar på morgonen.

Pålänge till Innanbäcken

12 elever från Östanfjärden och Ryssbält åker redan idag skolskjuts till Pålänge till en kostnad av 765 000kr/läsår. Vid en flytt av undervisningen kommer ytterligare 22 elever att behöva skolskjuts mellan Pålänge och Innanbäcken. Länstrafiken har idag Linje 309 som kan ta elever på den sträckan. Avgångstid 7.20 och ankomst vid skolan 7.35. Hemresa 14.00 och i Pålänge 14.15. För eleverna i Ryssbält och i Östanfjärden finns möjlighet att åka med Länstrafikens Linje 301 via Storön och Nyborg till Innanbäcken (samma linje som högstadieeleverna åker). Nyttjande av länstrafikens linjer skulle innebära kostnader på $(12 \cdot 6350 + 22 \cdot 3735)$ totalt 158 370 kr/läsår. Avgångstid Ryssbält 7.00 och ankomst vid skolan 7.45. Hemresa 13.55 och ankomst i Ryssbält 14.40. Innanbäckens skoltid sträcker sig mellan 07:50-13:50. Nyttjande av Länstrafikens linjer medför en tidigare start på morgonen jämfört en upphandlad linje men ankomst-/avgångstid vid skolorna är inom ramen för bestämmelserna i skolskjutsreglementet.

Idag åker eleverna vid Pålänge skola till Innanbäckens skola för att ha sin slöjd. Detta sker vid ca 35 slöjdtillfällen per läsår till en total kostnad på 38 500 kr. Vid en flytt av undervisningen försvinner denna kostnad.

Alternativ 1 nyttjande av Länstrafikens linjer

Pålänge - Innanbäcken innebär besparingar på ca 640 000 kr/läsår.

Alternativ 2 förlängning av upphandlad busstur

Pålänge - Innanbäcken innebär något ökande kostnader.

Ytterbyn till Innanbäcken

Idag åker 19 elever skolskjuts till Ytterby skola till en kostnad av 3 735 kr/elev för läsåret. Vid en flytt kommer ytterligare 82 elever att behöva skolskjuts. Länstrafikens linje 301 kan, enligt nuvarande tidtabell, nyttjas både morgon och eftermiddag. Det innebär dock en merkostnad på $82 \cdot 3735 = 306270$ kr/läsår medan kostnaden för de 19 som redan idag har busskort ökar med 2 615 kr/elev och läsår pga en längre sträcka. Totalt 49 685 kr/läsår. Linje 301 avgår 7.20 från Ytterbyn och ankommer ca 7.45 till skolan.

Idag finns även en upphandlad linje mellan Vallen och Ytterbyn eftersom sträckan ej täcks av Länstrafikens linje. Vid en flytt av undervisningen kommer behovet av denna linje att upphöra. Elever boende i Vallen kan åka med Länstrafikens linje 301 i riktning mot Innanbäcken. Besparingen uppgår till 225 000 kr/läsår.

Ytterbyn - Innanbäcken innebär ökade kostnader på 131 000 kr/läsår.

Gammelgården till Centrum

Idag åker 44 av Gammelgårdens 67 elever skolskjuts till skolan. En flytt av undervisningen innebär ett något dyrare busskort för vissa av eleverna pga att sträckan ökar. Uppskattningsvis kommer kostnaden stiga med 2 600 kr/läsår för ca hälften av de barn som redan idag har skolskjuts. Totalt 57 200 kr/läsår.

Från och med hösten 2011 tillkommer en ny linje, *Börjelsbyn-Brattlandet-Västra Börjelsbyn-Småvarn-Åkroken -Rian- Gammelgården*, för att täcka upp västra sidan av Kalixälven. Kostnaden är i dagsläget okänd. En flytt av undervisningen innebär att denna linje måste förlängas in till Centrumskolan. Det bör inte medföra några stora kostnadsökningar då förändringspriset vid mindre förändringar av linjesträckningen är lågt.

Skolskjuts tillkommer dock för de 23 elever som idag saknar skolskjuts. Dessa kan åka med Länstrafikens linje 61 vilket innebär kostnader på 23*3 735 kr/elev/läsår. Detta medför extra kostnader på 86 000 kr/läsår. Linje 61 avgår 07.40 från Gammelgården och ankommer ca 07:50 i Centrum. Hemresan måste ske samordnat med linjen som är under pågående upphandling.

Idag åker Gammelgårdens elever till Djuptjärn för att ha sin slöjd. Detta sker vid 35 slöjdtillfällen per läsår vilket innebär en kostnad på 38 500kr. Vid en flytt av undervisningen försvinner denna kostnad.

Gammelgården - Centrum innebär ökade kostnader på 105 000 kr/läsår.
(plus merkostnad pga längre sträcka för den linje som är under upphandling)

Risön – Näsbyn

Idag åker 33 elever (av skolans 93 elever) skolskjuts från Karlsborg till skolan i Risön. Detta sker till en kostnad av 3 735 kr/elev/läsår. Totalt innebär detta en kostnad på 123 255 kr/läsår. För dessa kommer en flytt av undervisningen inte leda till ökade kostnader då Näsbyn är inom samma avståndsområde för busskortet. För övriga elever tillkommer dock en kostnad på 3 735kr/elev/läsår. Totalt 224 100 kr/läsår. Linje 304 avgår 07.28 från Risön och ankommer 07.40 vid Näsbyskolan. Hemresan avgår 13:50 och angör Risön 14:15. Elever som går på Näsbyskolan och bor i Bredviken åker med dessa bussar.

Idag åker eleverna i Risön till Näsbyn för att ha sin slöjd. Detta sker vid 35 slöjdtillfällen per elev/läsår och eleverna är uppdelade i två grupper. Kostnaden uppgår till 115 500kr (Vi betalar i dagsläget för 3 enkelturer för de två slöjdgrupperna) och vid en flytt av undervisningen försvinner denna kostnad.

Risön - Näsbyn innebär ökade kostnader på 109 000 kr/läsår.

2.1.5 Ekonomiska konsekvenser

Total besparing på skolskjutsar och hyror

Alternativ A					
	Pålänge	Ytterbyn	Risön	Gammel- gården	Totalt
Skolskjutsar	640 000	-131 000	-109 000	-105 000	295 000
Hyra lokaler	735 000	1 746 000	826 000	0	3 307 000
Total besparing skolskjutsar och internhyror					3 602 000

Vi beräkning av total besparing har vi räknat med att utskottet står kvar med hyran för Gammelgården. Den kostnaden minskar om man hittar andra hyresgäster eller om vi hittar alternativa billigare lokaler för förskoleverksamheten i Gammelgården.

Diskussion

"Skolan är en av de viktigaste varumärkena en kommun har. Dålig skola = dålig kommun"

Den svenska skolan står inför stora förändringar i och med den nya skollagen och nya läro- och kursplaner som träder i kraft 1 juli 2011. Samtidigt har Kalix kommun en stor utmaning i att förbättra kvalitén och resultaten i skolan. Beakta följande krav vid ställningstagandet av "Den nya skolan och skolstrukturen i Kalix kommun":

- ♦ kommande lärarlegitimation
- ♦ behörighetskravet
- ♦ ökad tillgång till elevhälsa
- ♦ rektors pedagogiska ledarskap
- ♦ likvärdig utbildning för alla elever
- ♦ föräldrars rätt att överklaga rektors beslut av åtgärder
- ♦ Skolinspektionens "nya" inspektioner var annat år

Skolinspektionen kommer att kontrollera att ovanstående krav uppfylls. Det vore oerhört synd att tvingas betala vite pga att man inte följer skollagens bestämmelser, pengar som kunde användas i skolan i stället.

Styrgruppen anser att förutsättningarna måste skapas för att möta alla nya/stärkta krav utan öka kostnaderna och det är möjligt att göra genom att samla resurserna till färre antal skolenheter i kommunen. Föreliggande utredning visar entydigt att den enda nu till buds stående vägen är enligt liggande förslag. Detta alternativ tillgodoser på bästa sätt både de kvalitativa kraven på skolan och skattebetalarnas krav på ekonomisk effektivitet.

Genom förslaget har vi stora möjligheter att skapa en likvärdig förskola och grundskola för alla barn.

Beskrivningar av skolenheter i kalix kommun

I skolbeskrivningar nedan tas ingen hänsyn till eventuell in- eller utflyttning eller att elever börjar på friskolan.

Grundskolor

Centrumskolan

Centrumskolan ligger i centrala Kalix med närhet till skog, idrottsplats, bibliotek och badhus. På skolgården finns gräs- och grusplan för fotboll på sommaren och isbana under vintern. Skolgården har asfalterade ytor och gräsområden för lek och spel med bl a gungor. Det finns lokaler för idrott och hälsa samt slöjd. Vi använder Manhemsskolans och Furuheidsskolans lokaler till bild och hem- och konsumentkunskap.

Utbildningen vid Centrumskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Grundsärskolan årskurserna 1-6, delar lokalerna deras samarbetsformer är under utveckling.

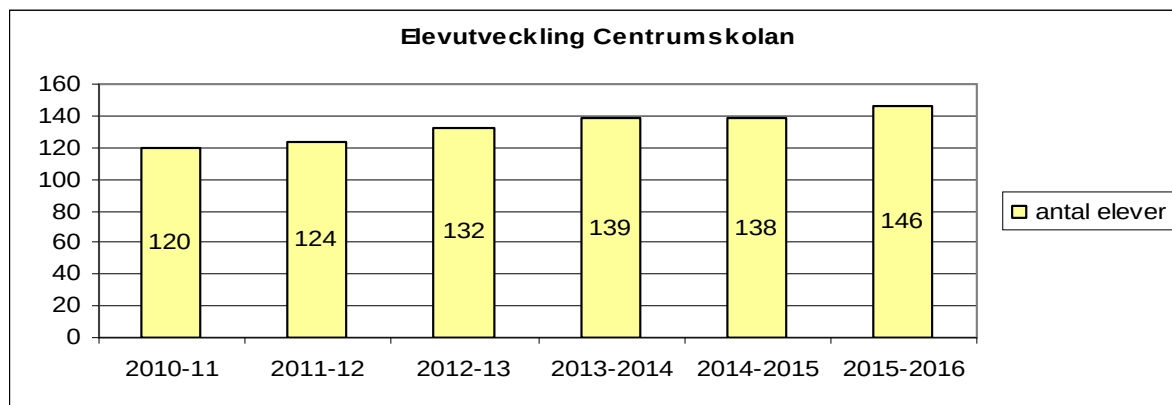

Diagram 4: elevutveckling Centrumskolan Källa: Procapita 2011-01-20

Djuptjärnsskolan

Djuptjärnsskolan är en av de centrala skolorna i Kalix kommun. Det unika med den skolan är att vi har de centrala delarna inom behagligt gång- och cykelavstånd men samtidigt är skolan belägen i direkt närhet till naturen.

Djuptjärnsskolan består av förskoleklass, årskurserna 1-6 samt fritidsverksamhet. Vid skolan går idag ca. 200 elever.

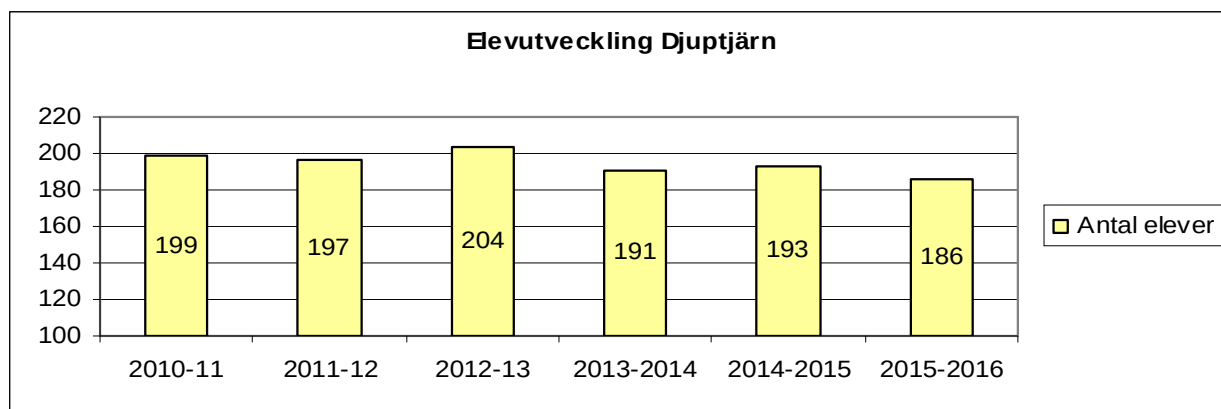

Diagram 5: elevutveckling Djuptjärnsskolan Källa: Procapita 2011-01-20

Gammelgårdens skola

Gammelgårdens skola ligger i byn Gammelgården cirka fem kilometer utanför Kalix centralort. Skolan byggdes för cirka trettio år sedan och har ett sjuttioal barn fördelade från förskola upp till årskurs 6. Eleverna fortsätter sin skolgång i årskurserna 7-9 på Manhemsskolan i Kalix.

Skolan ligger uppe på kanten av berget med en fin utsikt över kalixälven och ut mot havet. Byn har ett hundratal hushåll och en aktiv idrottsförening med tillgång till fotbollsplan, tennisbana och elljusspår. Naturen ligger alldeles inpå knutarna och den nyttjas både i undervisning och på fritiden.

Förutom Gammelgården är upptagningsområdet även Bodträsk, Grubbnäsudden, Vitvattnet, Orrträsk, Gransätra, Korpikå, Kälsjärv, Rian, Börjelsbyn, Bondersbyn, Marieberg och Kamlunge.

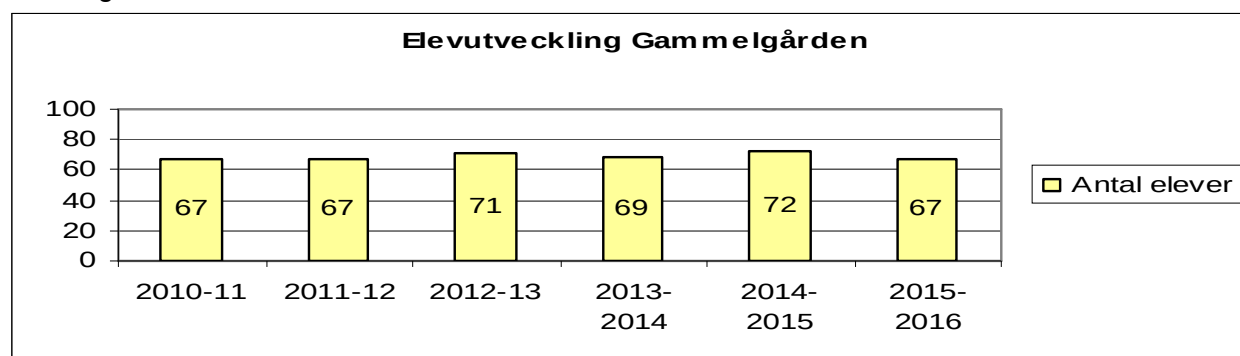

Diagram 6: elevutveckling Gammelgårdens skola Källa: Procapita 2011-01-20

Näsby skolan

Näsby skolan är en F - 6 skola med totalt 147 elever.

Näsby skolan ligger i utkanten av centrala Kalix

med närhet till hyreshus- och villaområden, idrottsplatser, sporthallar, gymnasieskola,

Englundsgården, folkhögskola, skog och Kalix älv. Skolgården har asfalterade ytor och grus- och gräsområden för lek och spel. Det finns lokaler att bedriva idrott och hälsa, slöjd och bild. Hem- och konsumentkunskap bedrivs på Manhemsskolan.

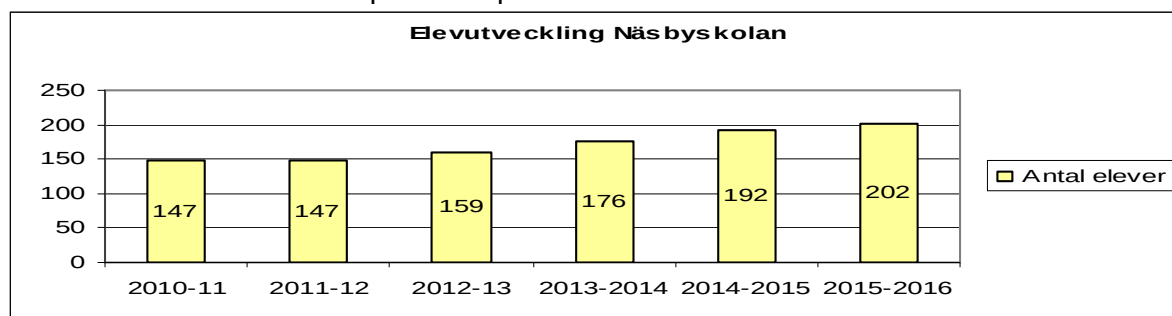

Diagram 7: elevutveckling Näsby skolan Källa: Procapita 2011-01-20

Pålänge skola

Skolan är en F- 6 skola som höstterminen 2010 har 34 elever i åldern 6- 13 år. Eleverna är fördelade i tre klasser: förskoleklass, 1-2-3 och 4-5-6.

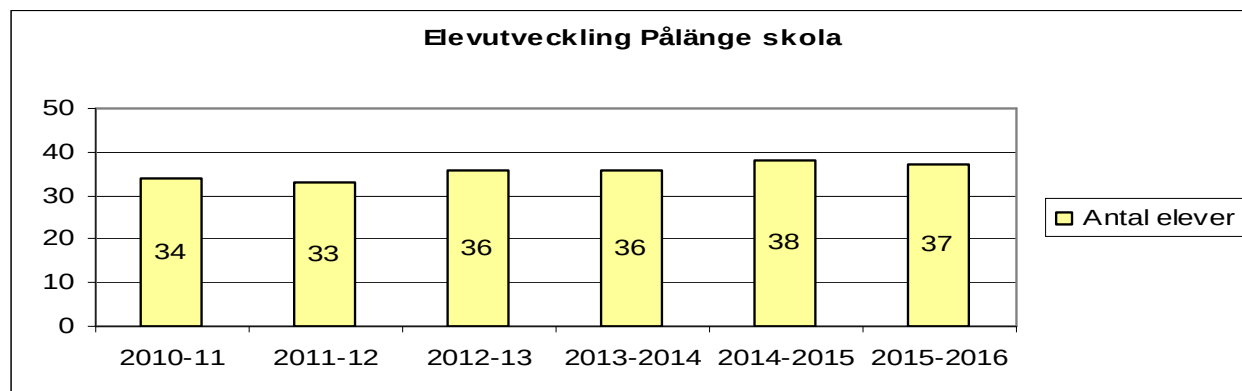

Diagram 8: elevutveckling Pålänge skola Källa: Procapita 2011-01-20

Risöns skola

Skolan ligger vackert belägen alldeles intill Kalix älv, sex km från centrala Kalix. Den byggdes om till 1998 och på hösten 1998 invigdes den nya skolbyggnaden. Lokalerna är

nyrenoverade. Idag går det 93 barn från förskoleklass till och med årskurs 6 i vår skola. Risön saknar tillgång till slöjdsalar. Slöjden bedrivs på Näsby skolan dit eleverna bussas.

Vid Risöns skola arbetar vi i två arbetslag. Barn i årskurserna 1-3 och årskurserna 4-6 bildar var sina arbetslag. Inom skolan finns även ett fritidshem.

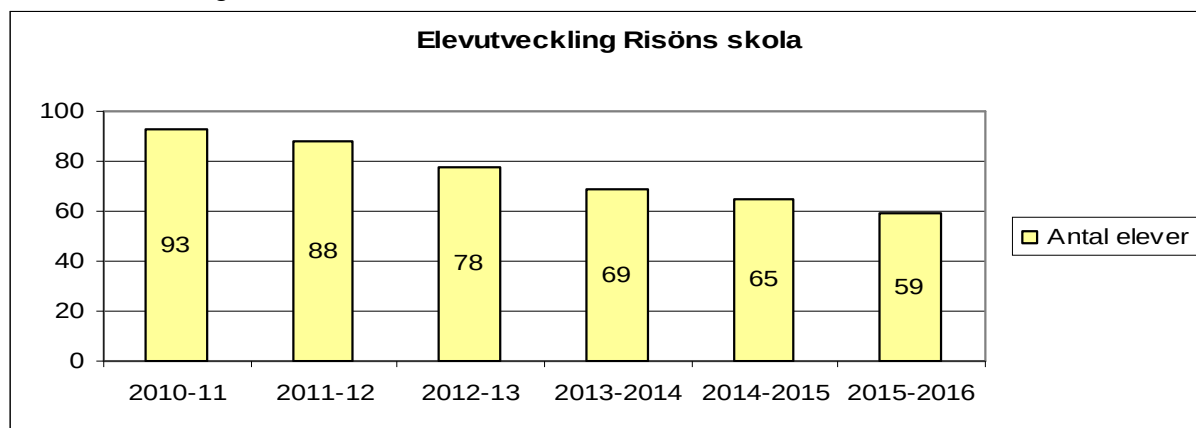

Diagram 9: elevutveckling Risöns skola Källa: Procapita 2011-01-20

Sangis skola

Sangis skola är en F-6 skola, som även rymmer fritids och vår 4 och 5 årsverksamhet. Inflyttning till Sangis har skett de senaste åren och det finns många småbarn i byn. Skolan har 81 elever för närvarande.

Skolan har ett naturskönt läge vid ån, med närhet till fiske och strövområden.

Samarbete sker med idrottsföreningen i byn, som kör upp skidspår och spolar skridskoisen på vintern. Ängarna runt skolan inbjuder till lek såväl sommar som vinter.

Det är bara 2 mil till Kalix och 3 mil till Haparanda.

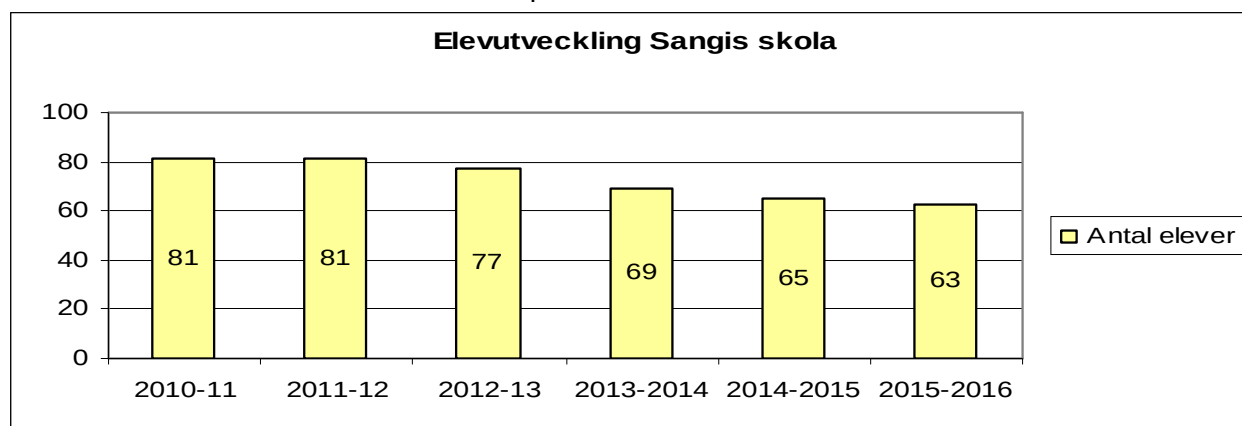

Diagram 10: elevutveckling Sangis skola Källa: Procapita 2011-01-20

Töre skola

Töre skola ligger mitt i byn, på gränsen mellan Luleå och Kalix kommun, på en höjd med utsikt över havet, cirka 2,5 mil väster om Kalix. Det är en F-6 skola med ca 120 elever fördelade på 8 klasser och grupper. Det finns lokaler för

idrott och hälsa, slöjd, bild och hem- och konsumentkunskap. Skolan har också tillgång till isbana.

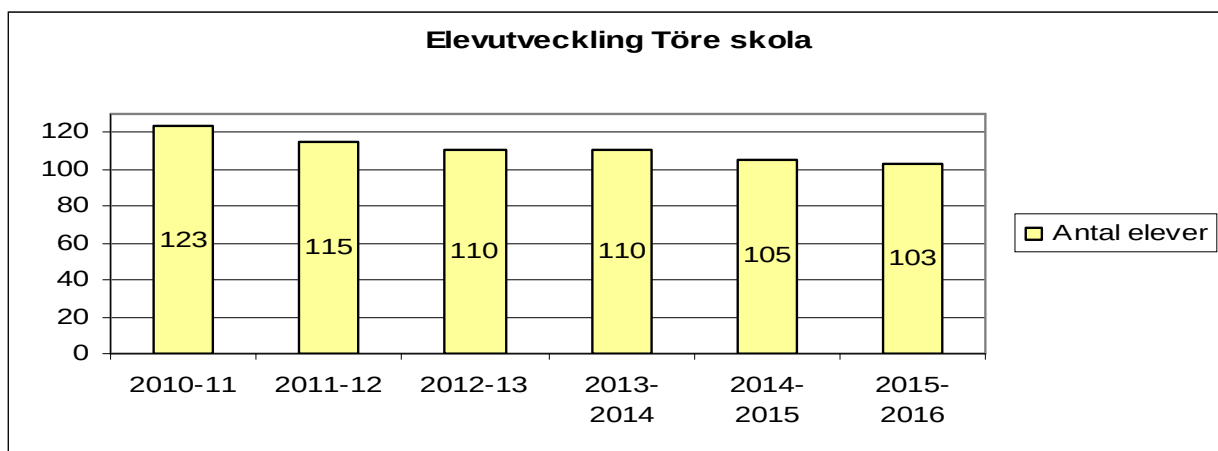

Diagram 11: elevutveckling Töre skola Källa: Procapita 2011-01-20

Ytterbyns skola

Höstterminen 2010 har Ytterbyns skola 101 elever i åldrarna 6- 13 år fördelade i klasser från förskoleklass till åk 6. Skolan är organiserad i arbetslag. I skolan finns en fritidshemsavdelning med 35- 45 barn.

Ytterbyns skola ligger mitt i kustbyn Ytterbyn- Nyborg, 8 km från centralorten Kalix. I nära anslutning till skolan finns idrottshall och fotbollsplan. Närheten till skog och mark är en stor tillgång i verksamheten.

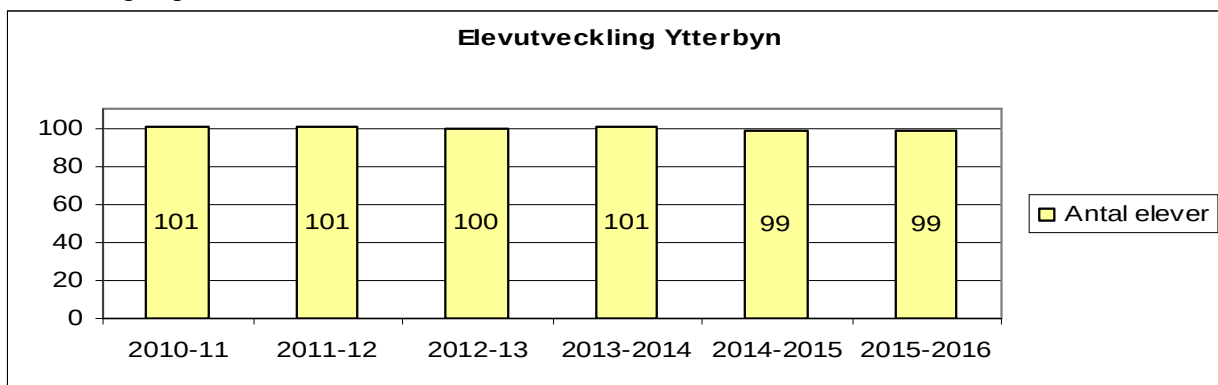

Diagram 12: elevutveckling Ytterbyns skola Källa: Procapita 2011-01-20

Innanbäckens skola

"Skolan som ligger FÖRE d.v.s. innan bäcken"

Innanbäckens skola är en F-6-skola som ligger två km utanför centralorten, vid E4:an mot Luleå. Man har bra gång- och cykelavstånd till centrum och tillgång till en egen idrottshall med fotbollsplan i nära anslutning till skolan samt närhet till fina naturområden för både uteaktiviteter och friluftsliv.

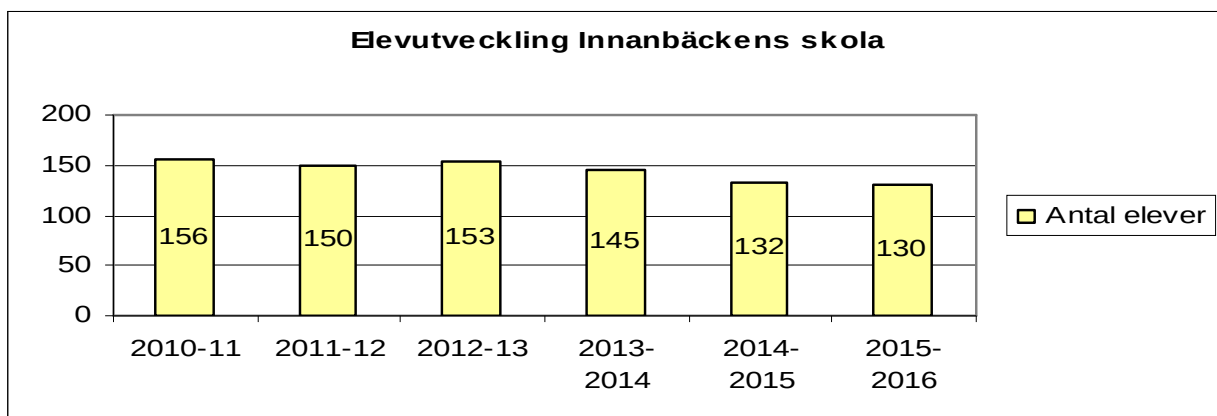

Diagram 13: elevutveckling Innanbäckens skola Källa: Procapita 2011-01-20

Manhemsskolan

Manhemsskolan är kommunens enda 7-9 skola som ligger i centrala Kalix. Skolan är belägen strax intill sjukhuset och kommunens sporthall, Sport City. Manhemsskolans upptagningsområde är elever från kommunens samtliga F-6 skolor.

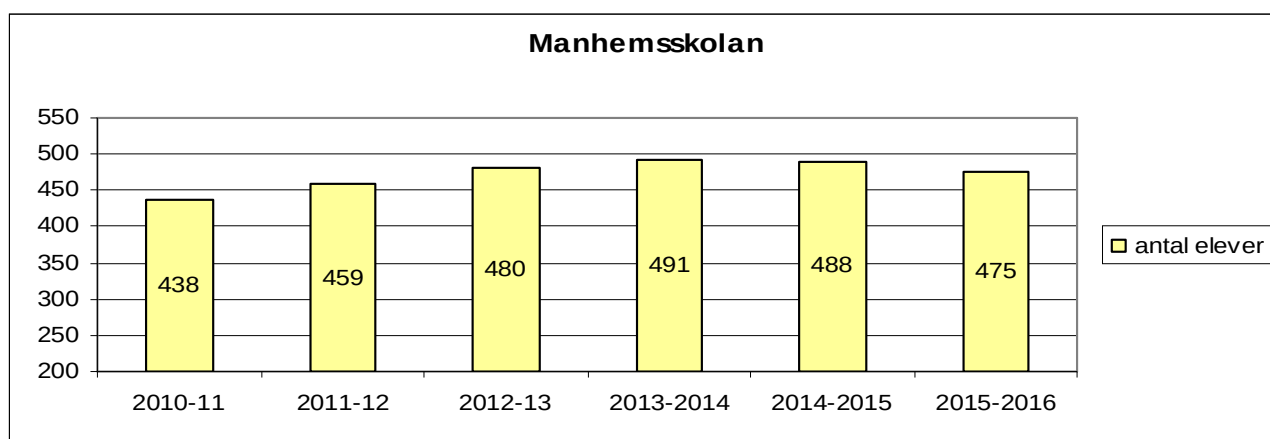

Diagram: 14 elevutveckling Manhemsskolan Källa: Procapita 2011-01-20

Sangis förskola

Sangis förskola har 2 avdelningar för barn mellan 1-5 år.

Den ligger i Sangis, ca 2 mil från Kalix och 3 mil från Haparanda.

Karlsborgs förskola

Förskolan ligger i byn Karlsborgsverken på Myrgrensberget i ett högt naturskönt område, 12 km från Kalix.

Den har en avdelning och barngruppen består av barn i åldrarna 1-5 år.

Bagarbackens förskola

Förskolan ligger vid skolan i Risögrund, 7 km från Kalix.

Den har en avdelning för barn mellan 1-5 år.

Nystads förskola

Nystads förskola ligger ca 2 km från centrum. Vi har en fin utomhusmiljö stort skogsområde, närhet till ishall, badhus och fina promenadvägar.

Förskolan har 6 avdelningar från 1-5 år. Nystadstrollens avdelning är beläget i närliggande lokaler, Nystads företagscentrum.

Solbackens förskola

Solbackens förskola ligger centralt och har 3 avdelningar med åldersblandade grupper med barn i åldrarna 1-5 år.

Den har fin utemiljö med närhet till skog och mark med Rammelberget nära förskolan.

Vattentornets förskola

Förskolan ligger centralt och har 2 avdelningar.

Det är åldersblandade grupper i åldrarna 1-5 år.

Närheten till skogen inspirerar till rörelse och lek.

Lyrans förskola

Lyrans förskola ligger centralt i Kalix, granne med Centrumskolan

Förskolan erbjuder plats till barn i åldrarna 1 - 5 år och de är fördelade på 4 avdelningar. Här finns också kommunens enda kvälls- och helgverksamhet, där barn i åldrarna 1 - 12 år är inskrivna då föräldrarna arbetar kvällar och helger

Djuptjärns förskola

Förskolan ligger ca 2,4 km från centrala Kalix mellan bostadsområdena Djuptjärn och Stenbäcken. Den har 5 avdelningar för barn 1-5 år.

Förskolan ligger i nära anslutning till Djuptjärnsskolan med naturen bakom knuten. Där finns det skog och tjärnar, elljusspår och många fina gångstigar. Vintertid finns tillgång till skidstadion med preparerade skidspår, slalombacke och skridskobana.

Gammelgårdens förskola

Gammelgårdens förskola ligger i samma lokaler som skolan i byn, 5 km från Kalix. Förskolan har en avdelning med barn i åldrarna 1 - 5 år.

Vitvattnets förskola

Förskolan, som är belägen ca 25 kilometer från Kalix, ligger i fd skolbyggnaden mitt i centrala Vitvattnet.

Barnen är mellan 1-5 år. Här finns även fritidsplatser för barn i skolåldern.

Töre förskola

Välkommen
till
Skolbackens förskolor
Trolle och Kotte

Skolbackens förskola finns i samma lokaler som Töre skola. Förskolan har 2 avdelningar för barn mellan 1-5 år.

Morjärvs förskola

Förskolan har en avdelning för barn 1 - 5 år.

Vi finns i **Morjärv - "byn där vägarna möts"** - med pendlingsavstånd om 15 min till 1 timme till bl.a. Töre, Kalix, Överkalix, Haparanda, Boden och Luleå.

Vi har en fin utemiljö med skog på gården, fotbollsplan, ishockeybana/tennisbana och elljusspår.

Innanbäckens förskola

Innanbäckens förskola består av 3 avdelningar för barn mellan 1-5 år. Avdelningarna är åldersindelade.

Förskolan ligger ca 2 km utanför Kalix.

Grytnäs förskola

Grytnäs förskola har 3 avdelningar för barn mellan 1- 5 år. Den ligger 3 km söder om tätorten i ett lugnt villaområde med lite biltrafik och närhet till skog och natur.

Ytterbyns förskola

Förskolan ligger granne med skolan mitt i byn Ytterbyn- Nyborg, 8 km från Kalix.

Den har 3 avdelningar för barn mellan 1- 5 år. Verksamheten på avdelningarna är åldersindeld.

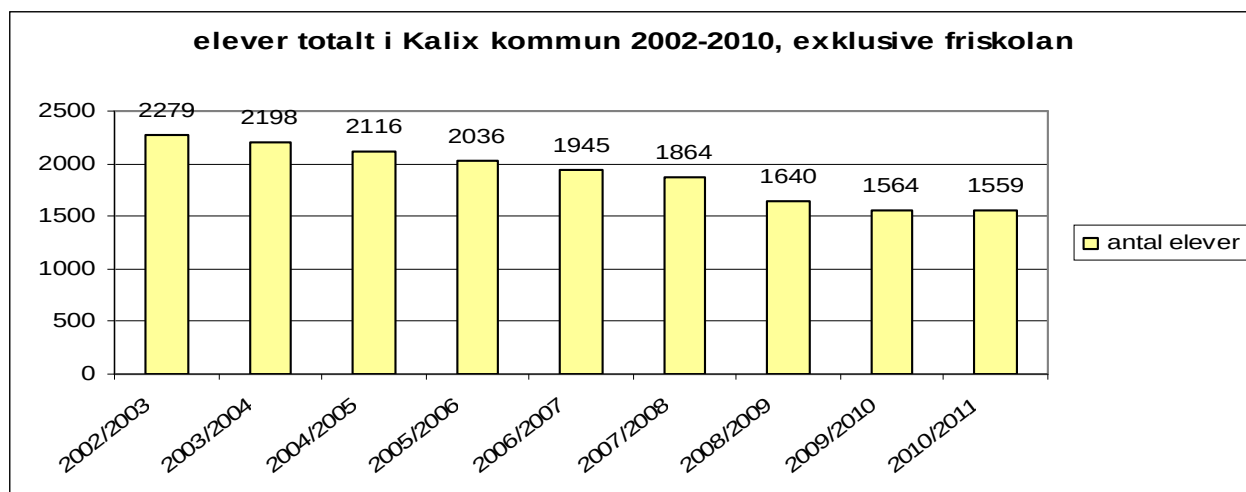

Diagram 15: Förändring elevantal i grundskolan år F-9 2003-2010 källa Procapita

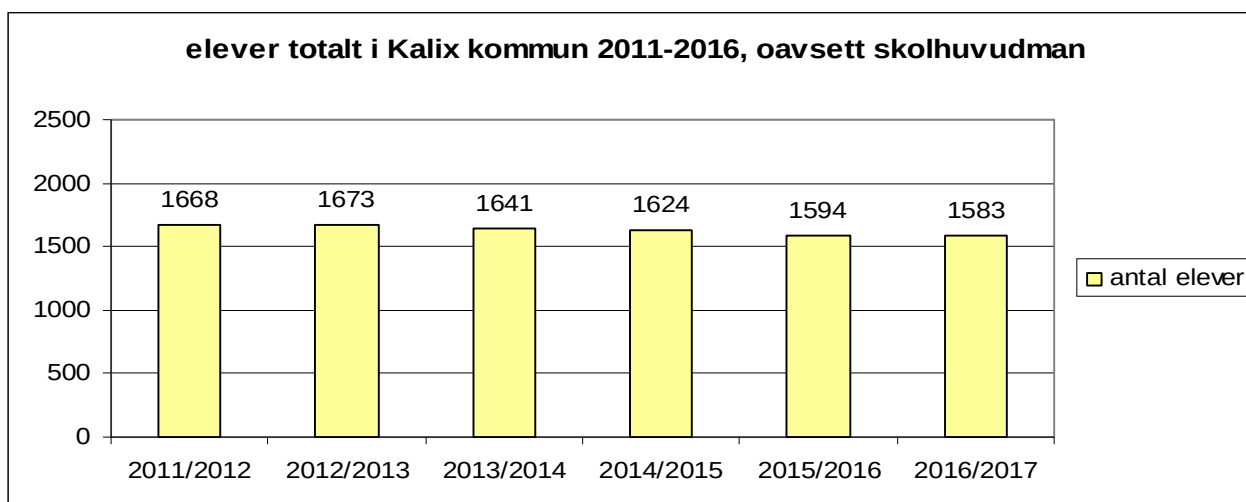

Diagram 16: förväntad elevutveckling 2011-2016

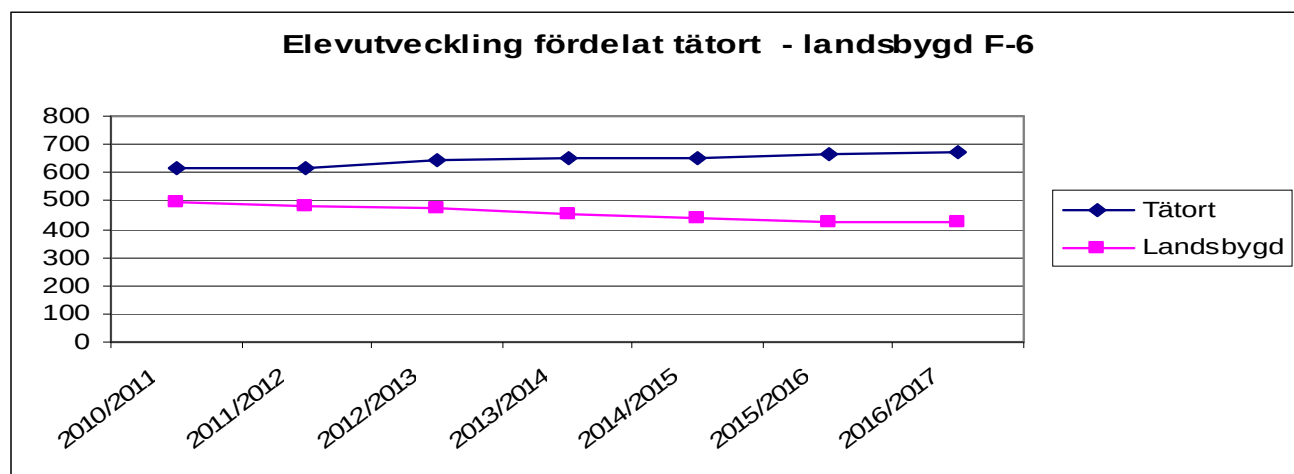

Diagram 17: elevutveckling tätort – landsbygd Källa Procapita 2011-01-20

Tätort: Innanbäcken, Näsbyn, Djuptjärn, Centrum

Landsbygd: Risön, Sangis, Pålänge, Ytterbyn, Töre, Gammelgården

Sammanlagt sjunker elevantalet på landsbygden och stiger i tätorten

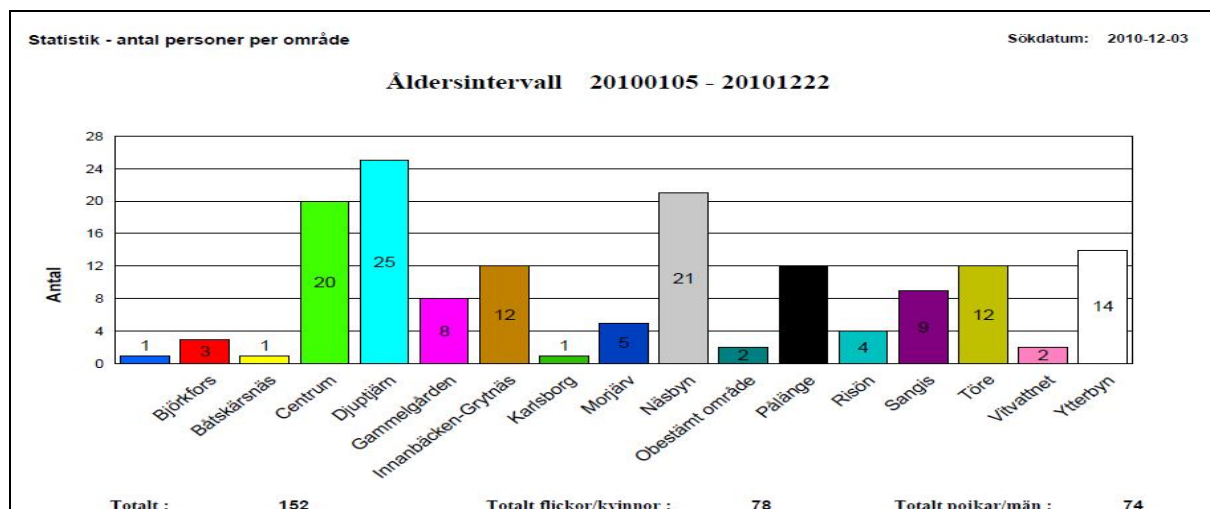

Diagram 18: födda 2010 Källa: Procapita 2011-01-20

Resursutnyttjande

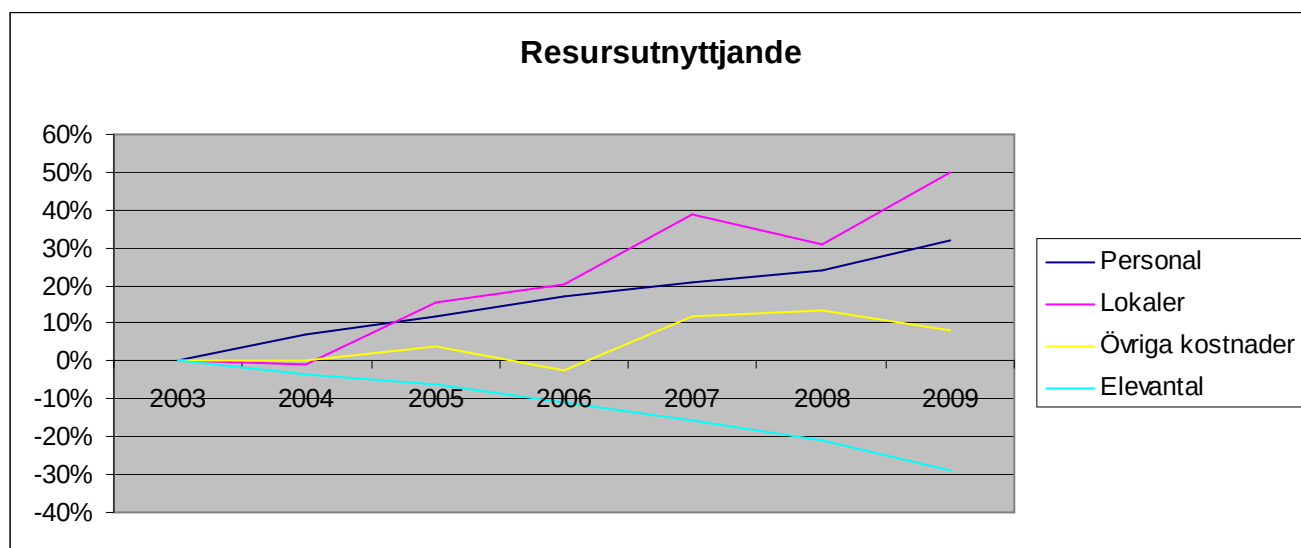

Diagram 19: Jämförelse elevantal, personal-, lokal- samt övriga kostnader 2003-2009

Parallellt med att nästan 30 % av grundskolans elever försvunnit har de totala lönekostnaderna per elev inom grundskola stigit med ca 34 %, medan ökningen för riket ligger på 36%. För övriga kostnader, läromedel, skolskjutsar, skolmåltider etc. är kostnadsökningen per elev knappt 8 % medan lokalkostnader, inklusive städ och fastighetsskötare, stigit med hela 50 %. Detta innebär att en allt större andel av de ekonomiska resurserna används för att täcka fasta kostnader. Siffrorna utgår från bokslutsredovisningen, ej budget.

Ekonomisk bakgrund för hela utskottet

	<i>Budget kk</i>	<i>Förbrukade medel kkr</i>	<i>Lärare/100 elever</i>	<i>Kommun- gruppen</i>	<i>+/- kk</i>
2010	228 475	246 063.1	8.4	8,6	-17 587.6
2009	230 122	237 677.3	8.6	8,6	- 7 555.3
2008	223 175	235 900.7	9.1	8,8	-12 725.7
2007	223 252	227 384.5	8.7	8,6	- 4 132.5

Tabell 7

Teoretisk beräkning av personalresurs per enhet – utgångsläge

Antal elever och lärare/100 elever är faktiska siffror, övriga siffror är beräkningar utifrån att lärarresursen fördelas till varje skola med 7,1 lärare/100 elever (centrala medel till SVA, modersmål och specialpedagoger är borträknat 8,6 lärare/100 elever). Ingen hänsyn har tagits till löner, social resurs eller andra faktorer som spelar in i den verkliga resurstilldelningen.)

Skola	elever Ht 11	30% behov utm. Elever	Klass- storlek	Ant. Klasser	7,1 lärare/100 elever	Lärarresurs timplan	Kvar till extra stöd	Resurs/elev som utmanar
Innanbäcken	129	38,7	18,4	7	9,2	8,4	0,8	0,02
Ytterbyn	84	25,2	14	6	6,0	7,2	-1,2	-0,05
Pålänge	30	9	15	2	2,1	2,4	-0,3	-0,03
Töre	99	29,7	16,5	6	7,0	7,2	-0,2	-0,01
Gammelgården	62	18,6	20,6	4	4,4	4,8	-0,4	-0,02
Djuptjärn	177	53,1	19,7	9	12,6	10,8	1,8	0,03
Centrum	99	29,7	16,5	6	7,0	7,2	-0,2	-0,01
Risön	75	22,5	18,7	4	5,3	4,8	0,5	0,02
Sangis	73	21,9	14,6	5	5,2	6,0	-0,8	-0,04
Näsbyn	122	36,6	17,4	7	8,7	8,4	0,3	0,01
	950							

Tabell 8

I tabell 8 visas en beräkningsmodell som visar hur personalresursen skulle fördelas till enheterna om den fördelades exakt lika stor till varje elev. Den bygger inte på faktiska omständigheter utan är en beräkning för att visa att tilldelningen av resurser slår väldigt olika beroende på skolans storlek och elevsammansättning. Lärarresursen har delats ut utifrån måttet 7,1³ lärare/100 elever till varje skola och till timplanen har antagits att det i snitt går åt 1,2 lärartjänster för en klass årskurs 1-6. De två sista kolumnerna visar hur mycket som blir kvar till de barn som utmanar efter att lärarresurserna lagts ut för att täcka den garanterade undervisningstiden.

En effekt av de senaste årens elevminskning och oförändrat antal skolenheter är svårigheten att bedriva verksamheten resurseffektivt, vilket visar sig på både små och medelstora skolenheter. Då elevtalen sjunker får många enheter mindre möjligheter att justera undervisningsgruppernas/klassernas storlek. En nedgång från t.ex. 50 till 35 elever i en årskurs innebär oftast oförändrat antal klasser för åldersgruppen. Med samma lärarresurs, för att tillgodose elevernas garanterade undervisningstid, minskar möjligheterna att utnyttja sina resurser effektivt. Med en effektivare organisation kan motsvarande resurs användas för elever som utmanar.

Enligt denna beräkningsmodell får Gammelgården, Ytterbyn, Pålänge, Töre, Centrum och Sangis inte lärarresurser till ens för att täcka timplanen. Detta innebär att man måste omfördela, alltså ta från övriga enheter, för att dessa skolor ska klara att uppfylla lagkravet om garanterad undervisningstid.

³ Kalix kommun har idag 8,6 lärare/100 elever, i siffran 7,1 lärare/100 elever har specialpedagoger och lärare i svenska som andraspråk och modersmål plockats bort

årskurs 9

Tabell 4: Resultat Kalix kommun årskurs 9 för år 2005 – 2009 Resultat Kalix kommun årskurs 9

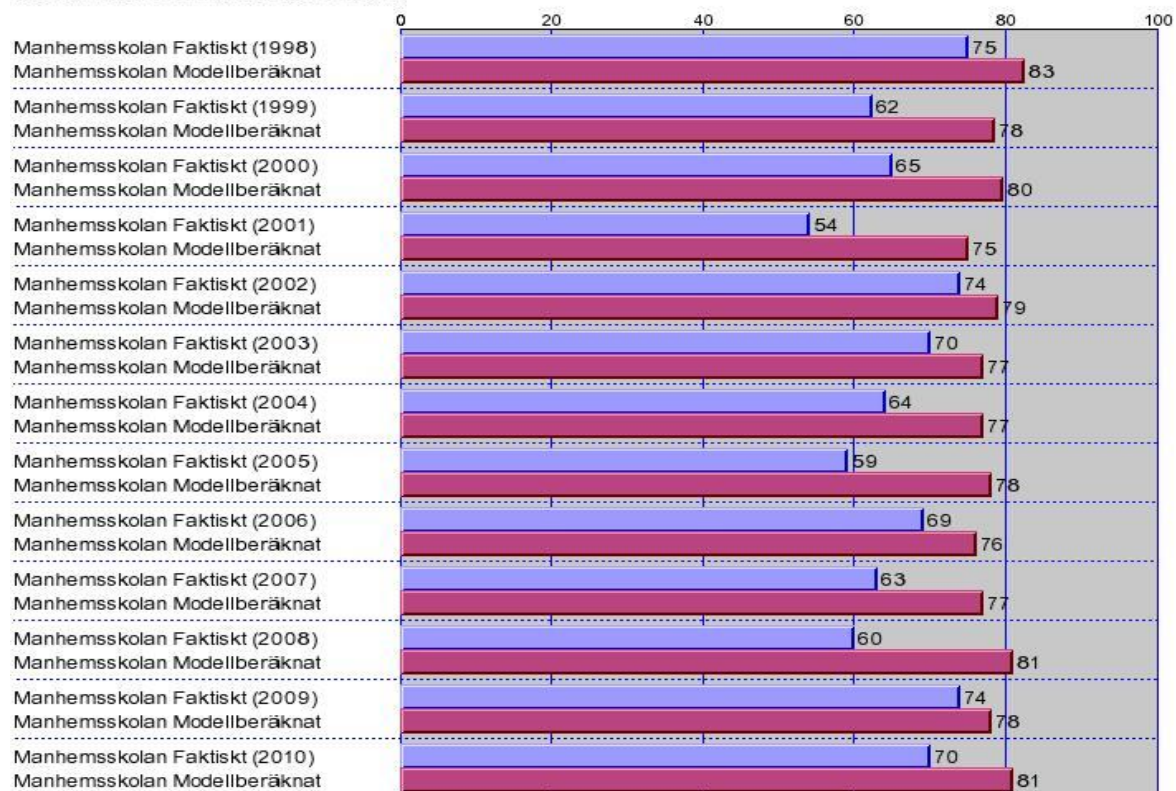
Andel i procent	2009	2008	2007	2006	2005
Behöriga till gymnasieskolan	90	84	83	84	81
Elever som nått målen i alla ämnen	74	57	62	68	61
Genomsnittligt meritvärde					
Alla elever	200	194	191	187	176
Flickor	225	216	214	204	188
Pojkar	176	173	175	175	164

Faktisk och beräknad modell

Diagram 20: beräknad/faktisk modell Kalix kommun

FAK / MODELL:

Faktisk och modellberäknad andel elever som uppnått målen för valda skolor i Kalix kommun.

* Skola som nått målen 100 %

Faktiska betygsvärden

Faktiska betygsvärden är de faktiska betygsvärden som kommunen/skolan har avseende "andel elever som uppnått målen" och "genomsnittligt meritvärde".

Faktisk andel elever som uppnått målen i samtliga ämnen visar i vilken grad kommunen/skolan lyckas med målet att alla elever ska nå minimikraven i varje ämne.

Faktiskt genomsnittligt meritvärde är en summering av varje avgångselevs meritvärden, d v s ett summerat värde för elevernas slutbetyg, dividerat med antal avgångselever för respektive skola och kommun.

Modellberäknade betygsvärden

De modellberäknade betygsvärdena är framräknade genom att de faktiska betygsvärdena sätts i relation till olika bakgrundsfaktorer i en statistisk modell. Här ingår både betygsmåttet "elever som uppnått målen" och "genomsnittligt meritvärde".

Modellberäknad andel elever som uppnått målen, d v s andelen elever som uppnått målen sedan hänsyn tagits till angivna bakgrundsfaktorer.

Modellberäknat genomsnittligt meritvärde, d v s genomsnittligt meritvärde sedan hänsyn tagits till angivna bakgrundsfaktorer.

Bakgrundsfaktorer

De bakgrundsfaktorer som har ett statistiskt samband med betygresultaten är:

- Föräldrars sammanvägda utbildningsnivå.
Utbildningsnivån har poängsatts genom en indelning av föräldrarna i tre undergrupper:
 - genomgången folkskola/grundskola (1 poäng)
 - genomgången gymnasial utbildning (2 poäng)
 - eftergymnasial utbildning med minst 20 högskolepoäng (3 poäng)
- Andelen pojkar av avgångseleverna i skolan/kommunen.
- Andel avgångselever i skolan/kommunen födda utomlands.
- Andel avgångselever i skolan/kommunen som är födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. En elev som är född i Sverige och som har endast en förälder född utomlands räknas således ej till dem som har utländsk bakgrund.

Källa Skolverket

Förskoleverksamheten i vår kommun baseras på Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10, och aktuell forskning.

Förskolans huvuduppgift är att ge bästa möjliga förutsättningar för barns lärande och utveckling som komplement till hemmen.

Förskolan ska vara trygg och lärorik för alla barn som deltar.

Alla förskolor får resurser till att förverkliga det pedagogiska uppdraget så långt det är möjligt. De gemensamma resurserna fördelas så att en likvärdig förskoleverksamhet kan bedrivas. I centrala Kalix finns förskolor med flera avdelningar där möjligheter till effektivt resursnyttjande genom samverkan finns. Samma förutsättning till resursnyttjande är inte möjlig ute i våra byar där vi har förskolor med endast en avdelning.

Viktiga kvalitetsfaktorer är bl a :

- personalens kompetens och förmåga att nyttja förutsättningarna
- personaltäthet
- gruppammansättning
- gruppstorlek
- lokaler inne
- utemiljö

Forskning

Forskning visar på att det som är mest avgörande för en förskolas kvalitet är de personer som arbetar där och den förmåga de har att nyttja förutsättningarna på bästa sätt.

Personalens engagemang och kompetens för sitt arbete samt vilket förhållningssätt de har till barn, föräldrar och varandra är av största vikt.

Förbättrade förutsättningar att bedriva pedagogisk verksamhet är drivkraften till förändringar och omorganisation i vår förskoleverksamhet.

Vi strävar efter att ge personalen förutsättningar att utveckla verksamheten genom att lära av varandra, utmanas i nytänkande av ledning och aktuell forskning.

Hur skapar vi då stimulerande och utmanande miljöer för lärande och utveckling såväl för ettåringar som för femåringar?

Genom att samla fler barn på en större förskola kan vi skapa en differentierad lärmiljö för yngre och äldre förskolebarn i olika grupper. Vi kan anpassa lokaler och lekmiljö efter åldersgrupp för att ge optimala förutsättningar för varje barns lärande och utveckling.

Personalen får möjlighet till planering, reflektion och lärande samtal. Fler pedagoger som samarbetar ger fler erfarenheter och utmaningar som utvecklar arbetet.

När fler förskolegrupper finns nära varandra kan personalgruppen nyttjas bättre under hela dagen; mer personal när de flesta barn är på förskolan.

Ambitionen är att skapa en förskola där barnen trivs, utvecklas och får en god grund för det livslånga lärandet.

Förskolor i Kalix kommun

En förskola präglad av hög kvalitet och tillgänglighet har i allt högre grad kommit att beaktas som en självklar del av det moderna samhället.

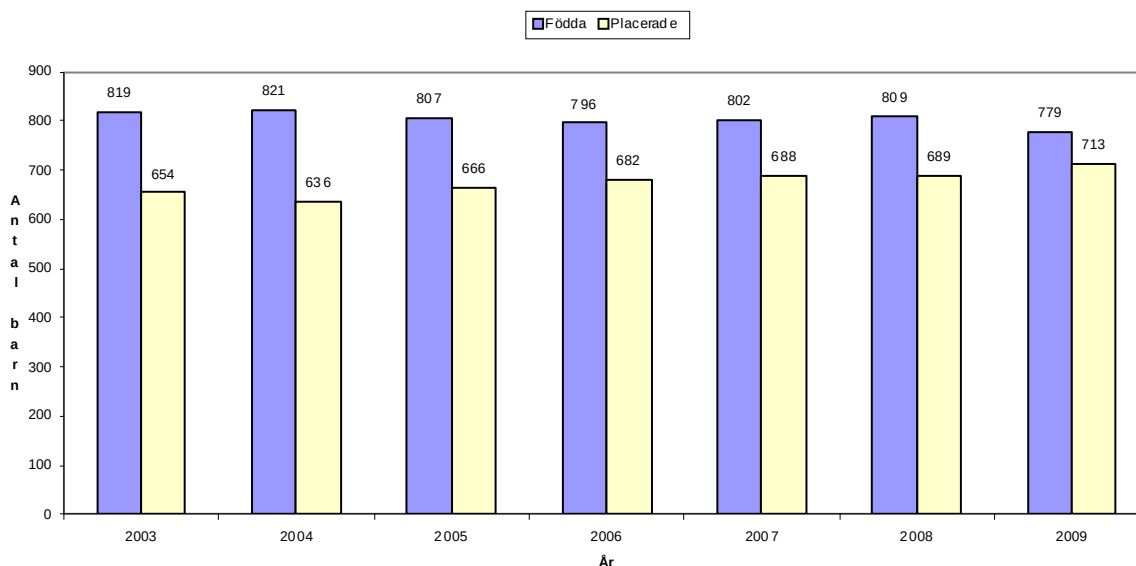
Fler än åtta av tio barn i åldern 1-5 år tillbringar delar av sin vardag i förskolan.

Att utveckling och förnyelse av förskolan är viktig säger sig självt. Ett skäl till att den svenska förskolan har varit så attraktiv är att vi har byggt en förskola med gedigen kvalitet där föräldrarna med förtroende kan lämna sina barn.

Under det senaste årtiondet har det pedagogiska uppdraget i vår förskola fått en större betydelse. Denna utveckling ska fortsätta och förskolans uppdrag med en pedagogik där omvårdnad, fostran och lärande bidrar till en helhet.

Verksamheten i förskolan ska främja barns utveckling, kreativitet och lärande. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för vår verksamhet. Den nya Läroplanen för Förskolan och den nya Skollagen träder i kraft 1 juli 2011. Kunskap om barns utveckling och lärande, behov och förutsättningar samt barns skilda sätt att lära har varit utgångspunkter för Läroplanens förtydligande.

Antal barn 1-5 år födda/placerade i inklusive fria förskolor

Konsekvensbeskrivning

- utökning i barngrupper med barn som har föräldralediga föräldrar (15 timmar per vecka)

Det som framkommer av alla konsekvensbeskrivningar som har kommit in är att det får stor negativ påverkan för våra barn/barngrupper på olika sätt i våra förskolor

- Större barngrupper
- Många nya möten för barnen
- Hög barntäthet hela dagen ger ökad trötthet
- Hög ljudnivå
- Arbetsmiljön för barn och personal
- Varje barn får mindre vuxentid
- Beslutet drabbar inte bara deltidsbarnen utan självfallet även heltidsbarnen
- Hur stora får barngrupperna bli?
- Föräldrar kan inte påverka vilka tider deras barn ska gå sina 15 timmar

I den nya läroplanen för förskolan står det att läsa att förskolan ska kunna erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Barnen ska på förskolan – tillsammans med hemmen – utvecklas till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar.

Den pedagogiska verksamheten ska, enligt läroplanen anpassas till alla barn i förskolan.

Förskollärarna har ett uppdrag att främja lärande och att verksamheten ska utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen och drivkraft att finna nya kunskaper. Barnen ska få stimulans, vägledning och dessutom ska förskolan erbjuda en god miljö för de små.

I nya läroplanen får även uppföljning, utvärdering och utveckling ett större och tydligare utrymme. Kvaliteten i förskolan ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. Förskollärarens ansvar är just att dokumentera, analysera och följa upp varje barns utveckling, som en del i att kunna utvärdera hur förskolan tillgodoser barnens utvecklingsmöjligheter i enlighet med läroplanen.

Förskolan, barngrupperna och miljön

”Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö”.

Ur skollagen 8 kap § 8

I kommentarerna hänvisar man till de allmänna råden för kvalitet i förskolan, där det framgår att barngruppsstorlek och personaltäthet är viktiga kvalitetsfaktorer. Om förskolan ska leva upp till lagen och läroplanen måste gruppstorlek och sammansättning vara sådan att varje enskilt barn och gruppens behov är möjliga att tillgodose.

Särskolan/Träningsskolan

Bilaga 5

Ett av ämnena i Träningsskolan är vardagsaktiviteter och det är ett krav att vi ger eleverna möjligheter att interagera i vardagliga situationer. Av den anledningen är Särskolans nuvarande placering mitt i centrum optimal.

Att medverka i vardagliga situationer ökar medvetenheten om omvärlden och delaktigheten i det som sker. Möjligheten till utveckling av den personliga integriteten och därmed möjligheterna till ett meningsfullt liv ökar när eleven kan medverka i eller självständigt utföra aktiviteter som rör den egna personen och närmiljön samt orientera sig i en vidare omvärld. Ämnesområdet vardagsaktiviteter innefattar grundläggande färdigheter, vardagsmiljö och omvärldskunskap.(ur Träningsskolans kursplan för vardagsaktiviteter)

Elevhälsa

Nya skollagen, som träder i kraft 2011-07-01, stärker kravet på tillgång till elevhälsa. I dagsläget uppfylls inte detta krav. Skolsköterskor, kuratorer och specialpedagoger har för ansvar över för många skolenheter och de klarar inte av att delta i alla elevhälsoteam⁴.

Skolsköterskor	Har upp till 3 enheter/person
Kurator	Har upp till 8 enheter/person
Studie- och yrkesvalsvägledare	Har 11 enheter
specialpedagoger	Har upp till 3 enheter/person

Kalix kommun köper psykolog och skolläkartjänst för totalt 640 tkr/år. Styrgruppen ser inte möjligheten att med nuvarande organisation och skolstruktur arbeta förebyggande vilket nya skollagen kräver. Se nedan

Utdrag ur Skollagen

Elevhälsans omfattning

25 § För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. **Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.**

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Hälsobesök

27 § Varje elev i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Det första hälsobesöket får göras under utbildningen i förskoleklassen i stället för under utbildningen i en sådan skolform som avses i första stycket.

⁴ Elevhälsan är det samlade namnet för det som tidigare benämndes skolhälsovård och elevvård. Elevhälsans kompetenser skall komplettera skolornas pedagogiska kompetens: omvårdnadskompetens, medicinsk kompetens, psykologisk kompetens, kompetens i socialt arbete, kompetens i studie- och yrkesvägledning samt specialpedagogisk kompetens. Elevhälsans uppgift är att främja lärande och undanröja hinder för elevers lust och möjlighet att lära och utvecklas.

Enkla sjukvårdsinsatser

28 § Elever som avses i 27 § får vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser.

Studie- och yrkesvägledning**Tillgång**

29 § Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Måluppfyllelse och framgångsfaktorer

Förhållandet mellan kunskapsmässig och social måluppfyllelse

Figur 1 Förhållandet mellan kunskapsmässig och social måluppfyllelse Källa: Lennart Grosin

Bilden i figuren är en visionsbild som visar förhållandet mellan kunskapsmässig och social måluppfyllelse och de olika "skoltyper" som kan tänkas uppstå beroende på om måluppfyllelsen är hög eller låg inom respektive område. Idealskolan i visionsbilden beskrivs som en skola där måluppfyllelsen är hög inom både det kunskapsmässiga och det sociala området.

I verksamhetsplanen, som Skolutskottet fastslagit 11 februari 2011 är målen:

- Fler elever ska få minst betyget godkänt i alla ämnen
- Meritvärdet ska höjas
- Fler elever ska vara behöriga till gymnasieskolan

2010 års betygsresultat i åk 9 visar att:

- 47 elever (ca två klasser) gick ur grundskolan utan att vara godkända i alla ämnen, motsvarar 30 % av eleverna.
- Meritvärdet i Kalix 2010 var 200,2, motsvarande siffra för riket var 206,3
- 23 elever (ca en klass) är inte behöriga till gymnasiet, motsvarar 14,8% av eleverna.

Forskning och framgångsfaktorer

Den forskning som gjorts kring framgångsrika skolor visar på en rad faktorer som har stor betydelse för att påverka elevernas resultat i skolan. Några av de viktigaste är struktur, ledarskap och lärarnas kompetens.

Strukturen, det vill säga organisation, uppdrag och form, är avgörande eftersom goda resultat bara är möjliga om systemet stödjer och underlättar högkvalitativ undervisning. Det krävs en samsyn om mål och inriktning mellan såväl politiker och tjänstemän som rektorer. Till strukturen hör också ansvarsfördelningen, som måste vara uttalad och tydlig. Rutiner, strukturer, tillgång till andra kompetenser, t.ex. **elevhälsa** är avgörande för att fånga upp barnen i behov av särskilt stöd.

Ett utbildningssystemets kvalitet är aldrig bättre än kvaliteten hos pedagogerna. Det enda sättet att förbättra resultatet i skolor är att förbättra själva undervisningen. Det krävs alltså kompetenta lärare för att bedriva en högkvalitativ undervisning. Därför måste skolorna organiseras så att alla elever garanteras rätt kompetens i all undervisning. Tydligt ledarskap, från politiken, förvaltningen och rektorerna är avgörande för att nå goda resultat. Rektorerna behöver ha ett väl avgränsat ansvarsområde, goda möjligheter att organisera sin skola i arbetslag och tillgång till stödfunktioner av hög kvalitet. Ett tydligt och pedagogiskt ledarskap som prioriterar såväl skolans kunskapsmål som sociala mål ökar lärarnas förmåga och möjligheter att bedriva god undervisning. Dessa faktorer är starkt beroende av hur man organiserar och strukturerar sin verksamhet, därför har stor hänsyn tagits till dessa faktorer i utredningen.

Dagens organisation motverkar till viss del möjligheterna för skolorna att ge eleverna bättre möjligheter att nå målen. Flera av skolorna är för små för att ha möjlighet att utnyttja sina resurser på bästa sätt. Största delen av resurserna går åt till att lägga ut en organisation som täcker den garanterade undervisningstiden som eleverna har lagstadgad rätt till. Kvar till flexibla lösningar och satsningar för att möta varje enskild elev på sin nivå blir endast en mindre del. Detta har inneburit att man fått omfördela medel till de mindre skolorna från övriga, vilket i sin tur innebär att även de större skolorna påverkas av de små skolornas svårighet att bedriva sin verksamhet. Inom förskolan ser man samma problematik när förskolorna blir för små och inte har möjlighet till de samordningsvinster som större förskolor har.

Ett annat problem är att en allt större del av resurserna går till kostnader som inte har med undervisningen att göra, till exempel lokaler, transporter, måltider mm. Dessa kostnader är oftast svåra att påverka på kort sikt och drabbar ofta hårdast de skolor och förskolor som idag inte har några ekonomiska marginaler på grund av en ofördelaktig organisation. Utmaningen är dels att skapa ett system som stödjer och underlättar en undervisning av hög kvalitet samt att styra resurserna så att en större del går till undervisning och en mindre del till lokaler, transporter måltider mm.

Åldersblandade klasser – bra eller dåligt?

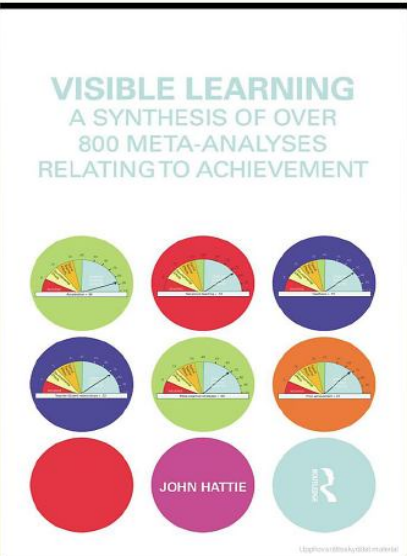
Enligt förespråkarna gynnar åldersblandade klasser elevers inläring och sociala utveckling, det gör elever tryggare och det gynnar svagpresterande elever. Den här undersökningen bekräftar inte någon av dessa förhoppningar. De multivariata analyserna visade istället att åldersblandade klasser är till nackdel för eleverna i 12 mått, till fördel i ett mått och att ålderssammansättningen inte spelar någon roll i sju mått. Det resultatet ligger helt i linje med tidigare jämförande forskning.

Till dags dato finns det inte en enda jämförande undersökning som visar att åldersblandade klasser gynnar elever. Istället visar den forskningen att åldersblandade klasser antingen är negativt eller att klassens ålderssammansättning inte spelar någon roll. Den som idag inrättar åldersblandade klasser med pedagogiska motiv talar således mot bättre vetande.

Däremot kan det naturligtvis finnas andra relevanta motiv att skapa åldersblandade grupper, som till exempel resursbrist.

Ur "Är åldersblandade klasser bra för eleverna?" av Knut Sundell som 1994 skrev boken *Åldersindelad eller åldersblandad* (Studentlitteratur).

Utdrag från John Hatties undersökning, *Visible learning*, omfattande ca 83 miljoner elever

VISIBLE LEARNING
A SYNTHESIS OF OVER
800 META-ANALYSES
RELATING TO ACHIEVEMENT

JOHN HATTIE

Inga alls/skadliga effekter

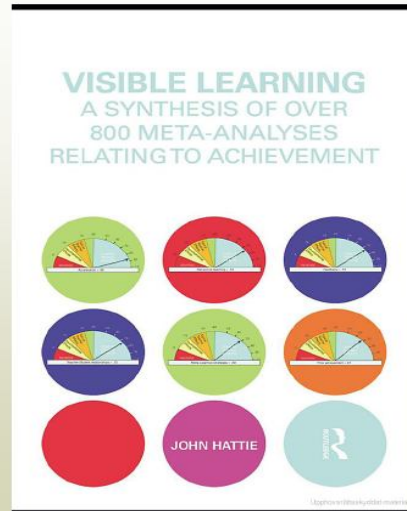
- Åldersblandade klasser
- Problembaserad inlärning
- Elever själva ska bestämma sin inlärning
- Mentorskap
- Motorisk träning för läsinlärning

Måttliga effekter

- Mindre klasser
- Individualiserad undervisning
- Läxor och skriftliga test

Starka effekter

- Lugn och ro i klassrummet
- Fonetisk träning för läsinlärning
- Utvärdering av lärarens undervisning
- Undervisning i högre takt för begåvade elever

VISIBLE LEARNING
A SYNTHESIS OF OVER
800 META-ANALYSES
RELATING TO ACHIEVEMENT

JOHN HATTIE

Direkt undervisning:

- Läraren har höga förväntningar
- Läraren klargör vad eleverna ska lära sig
- Lär ut stegvis och exemplifierar
- Kontrollerar att eleven förstått
- Eleverna övar självständigt under lärarens tillsyn

Läraren är den viktigaste faktorn för inlärning!

Hur kan organisationen och strukturen stödja detta?

Drygt 52 000 studier omfattande ca 83 miljoner elever

Bilaga 7

Hur skapar vi Landets bästa förskola och grundskola i Kalix kommun? Inkomna synpunkter från allmänhet, personal, föräldrar och elever

Resultat från webbenkät

Vi har fått in ca 80 svar från allmänheten och 23 svar från personal, nedan visas en sammanställning av svaren. Vi har delat in svaren i olika kategorier.

På frågan om man tycker att skolan påverkar kommunen har 88 svarat ja och 4 nej, de flesta har ansett att skolan påverkar in- och utflyttning i kommunen. Många anser också att det påverkar kommunens "varumärke" och att man får effekter som är svåra att förutse, positiva eller negativa beroende på om skolan anses bra eller dålig.

VAD KÄNNETECKNAR EN BRA SKOLA I KALIX

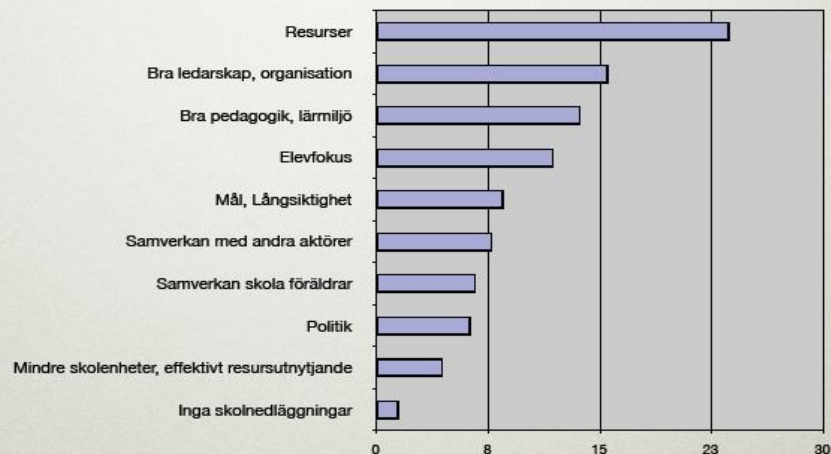
Procentuell fördelning

Beskrivning av grupperna

Pedagogiska faktorer och lärmiljö	- Bra utbildade pedagoger där lärandet är i fokus, öppen attityd att lära av varandra, lärarna har krav och möjlighet att utvecklas. Faktorena sedda ur ett lärarperspektiv med utveckling och resultat som mål.
Eleven i centrum, likvärdighet, inställning till lärande	- Pedagogiken i klassrummet, att eleverna blir sedda och behandlas likvärdigt, en utvecklande miljö med god trivsel. Faktorer sedda ur ett elevperspektiv.
Personal , resurser	- Faktorer direkt kopplade till mer resurser eller omprioritering av resurser.
Ledarskap	- Tydligt och tryggt ledarskap, få alla att jobba mot samma mål.
Organisation	- Olika samverkansformer både med föräldrar och andra externa samt olika former av intern samverkan
Kvalité	- Bra betyg, uppföljningar både av lärare och elever samt andra kvalitetsfaktorer
Politiska aspekter (resurser, beslut, mm)	- Resurser direkt kopplade till politiska beslut t.ex bra mat, antal elever /klass m.m
Skolstruktur (byggnader, miljöer)	- Skolstrukturfrågor, antal skolenheter

VAD KRÄVS FÖR ATT UPPNÅ VISIONEN SVERIGES BÄSTA SKOLA

Vid träffar med elever på skolorna har de lyft att de vill ha bra lärare, fina lokaler, bra material och datorer. De vill även ha en bra utemiljö och aktiviteter på rasterna. De vill kunna påverka matsedelns också.

Referensgrupperna

Vad är en bra skola i Kalix? Vad ska vi tänka på?

- ♦ Vad är en bra skola?
- ♦ bra lärare
- ♦ fånga upp eleverna tidigt
- ♦ förskolan är viktig
- ♦ viktigt med bra överlämningar
- ♦ hjälp med läxläsning
- ♦ bra ledarskap
- ♦ frigöra resurser så att vi kan skapa en bra förskola och skola
- ♦ färre barn i grupperna på förskolan
- ♦ det får inte gå så lång tid mellan upptäckt och handling
- ♦ bra mat är viktigt
- ♦ elever som måste åka skolskjuts är hungriga när de kommer hem - mellanmål på skolan
- ♦ att man får lära sig läsa och skriva
- ♦ ett forum för pedagoger att utbyta tankar och idéer
- ♦ arbetsro
- ♦ att pedagoger få syssla med det de är till för, inte beställa toalettpapper
- ♦ långsiktighet
- ♦ utbilda föräldrar i att hjälpa sina barn
- ♦ vi måste kunna verka på landsbygden - förskolorna måste finnas på små orter eftersom barnen inte åker skolskjuts och är så små
- ♦ gemenskap med en bygd är viktigt
- ♦ det har varit för många rektorsbyten, ex 6 rektorer på 5 år i Sangis, Risön. Ledaren viktig
- ♦ för lite personal på fritids
- ♦ utbildade vikarier
- ♦ barn med behov ska få stöd
- ♦ öka motivationen hos föräldrar och barn
- ♦ man kan bussa eleverna från centralorten till byarna
- ♦ bra med resurser, extra personal utan att ta från andra
- ♦ det får inte vara för få barn på en skola
- ♦ samverka med föräldrarna
- ♦ ÖPP är bra
- ♦ tänk långsiktigt
- ♦ hellre kvalitet än små skolor
- ♦ viktigt med trivseln
- ♦ inte en enda stor enhet
- ♦ Särskolans placering i centrum är värdefull
- ♦ inte bra att ha resande personal
- ♦ 2-parallelliga skolor
- ♦ det är inte alltid bra med små skolor, eleverna hittar inte alltid kompisar på små skolor
- ♦ vi ska ha en skola som är så bra som möjligt för så många som möjligt
- ♦ "jag fick fler arbetskamrater när jag kom till en stor skola, det var ett lyft"
- ♦ viktigt att stärka barnen socialt
- ♦ fler vuxna runt barnen
- ♦ en rektor för Särskolan
- ♦ tillräckligt med "kringpersonal" - elevhälsopersonal

- ♦ utveckla samarbetet med socialtjänsten

Fråga 4: "Övrigt" några exempel på de svar som inkommit

- Glöm partipolitik, se på kommunens bästa
- Satsa inte på en stor skola.
- Att alla nämnder/förvaltningar ser kommunen som en enhet.
- Viktigt med politiker och tjänstemän som tar ansvar för kommunens bästa.
- Snart flyttar vi med.
- Fantastiskt att varje elev och lärare har "egen" dator.
- Premiera/uppmärksamma bra pedagoger.
- Inte för små skolor på grund av kvalitén.
- Förskolan och skolan nyckeln till att ändra på den negativa synen på Kalix.
- Visa det positiva i Kalix.
- Satsa/uppmärksamma mångkultur.
- Särskolan förbli ett rektorsområde.
- Bättre planering och förberedelser vid byte av skolor mm.
- Förnuft före besparingar när det gäller våra barn.

Övriga förbättringsområden

Exemplen nedan är idéer och synpunkter som har kommit in vid arbetet om "Landets bästa skola". Det finns många bra idéer att tillvarata och styrgruppen avser att föreslå utskottet att även beakta de synpunkter som inte har med skolstrukturen att göra.

- ♦ samverkan mellan olika aktörer och skolan, t.ex. föreningslivet och skolan.

- ♦ vad kan man göra för att ytterligare förbättra skolmaten

- ♦ Inne- och utemiljö. Det finns mycket att göra för att förbättra miljön. Här ser styrgruppen att man kan starta ett projekt där eleverna är med och tar fram förslag på vad som kan göras på varje skola.

Bilaga 8

